

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Munk, Kaj.

Cant : et Skuespil om Henry VIII og Anne
Boleyn.

Kbh. : Nyt Nordisk Forlag. Arnold Busck, 1931

76 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021446174

CANT

ET SKUESPIL

om

HENRY VIII

og

ANNE BOLEYN

Af

KAJ MUNK

*

1432 1989

NYT NORDISK
FORLAG
KØBENHAVN
1931

CANT

CANT

ET SKUESPIL OM HENRY VIII
OG ANNE BOLEYN

Af

KAJ MUNK

Alle Tidsrum, i hvilke Troen hersker, ligegyldig i hvilken Skikkelse, er glimrende, opløftende og frugtbare for Samtid og Eftertid. Goethe.

NYT NORDISK FORLAG
(ARNOLD BUSCK)
KØBENHAVN MCMXXXI

I.
DEN KONGELIGE PARK

Stjerneerne begynder at tændes. Maanen er blank og rund.
Oppe fra Slottet Musik. Moses' og Elias' Skikkelser holder Vagt
om en Bænk.

Anne Boleyn (ind). Fang mig da, Percy, fang mig
da, ved du nu hvad!

du, som har Ben til at skræve over Kanalen med,
kan ikke løbe en Flagermusunge ind!

Percy, Hertugen af Northumberlands ældste Søn (ind).
Fanger jeg dig, lille Anne, saa slipper du aldrig.
Du ved jo, hvad vi Northumberlands først faar fat i,
kan ingen og intet vriste fra os igen.

Anne. Pas paa! snart kommer din Far: Lad nu
den Mus flyve!

Percy. Har du ikke selv sagt, Hds. Naade holder
med os?

Og Kardinalen er altid saa glad for min Tjeneste.
Han svigter mig ikke. Det er jeg sikker paa.

Anne. Uf, Percy, Fru Den og Hr. Den, hvad skal
vi dog med dem?

I Frankrig der syntes jeg mere enhver var sig selv.
Og var jeg en Mand — jeg stod ikke her med
Hatten i Haanden

og bad Alverden om gunstigt Forlov til at være til.

Percy. Med os to er det nu ogsaa skrupknusende
ligemeget;
saa saare min Far faar min lille Hex at se,

saa kan han da ikke andet end blive fortryllet,
saadan som hun kan danse og snakke og le.

Anne. Saa du? der faldt en Stjerne.

Percy.

Naa, fik du Tid at ønske?

Anne. Det kan du tro, jeg gjorde: hundrede lange

Aar

til at leve sammen med dig i.

Percy. Nej, Anne, ikke blive gamle!

det er bare dejligt at leve i vor Ungdoms flyvende Vaar.

Anne. Nej, Percy, det tager du fejl i. Kom herhen,
saa skal du høre.

For jeg har afluret Livet dets sødeste Hemmelighed.
Ser du, jo længer det varer, desto rigere bliver det.
Ih, saa du tror mig ikke! Jamen det er nu noget,
jeg ved.

Da jeg var en lille Pige, tog Mor mig med ud at
spadsere

den første nyfigne Vaardag paa endnu halvfrossen Jord.
Jeg løb lidt foran og ledte — og fandt jeg saa Anemoner,

skyndte jeg mig at plukke og komme med dem til Mor.
Da kunde det ske, at med Taarer i brune dejlige Øjne
bøjede Mor sig og kyssed min og Smaablomsternes
Mund.

Mit Hjerte stod stille i Brystet, og i mit Barnesind
lød det:

Nej, aldrig mer kan du fange dig en saa lykkelig Stund.

Percy. Er Anemoner de gule, som Hestene ikke
kan lide?

Anne. Percy, du er da et Hakkebræt til at hakke
Persille paa.

Næste Vaar bliver det altsaa dig, der skal have
Anemoner.

Percy. Og bøje sig ned og kysse.

Anne. Naa, det kan du da forstaa.
Men hør saa: derovre i Frankrig, naar vi sad i
Trærnes Skygge
alle vi unge Piger sammen med Dronning Claude,
og der kom en vandrende Sanger og kvad en af
disse Viser,
der lyder oktoberhaabløst og dog – aprilbygekaadt,
– jeg følte mig løftet af en – uoverflyvelig Lykke.
Men nu i Aften vi gik under Æbleblomsternes Dryss,
mens Duggens levende Perler – aah, Gud er hernede
paa Jorden,
han kommer til os og smiler i Blomster og Sange
og Kys.

Percy. Aldrig vil Livet skænke mig sødere Stund
end denne.

Anne. Jo længere Livet varer, des mer bliver dets
Gave god.

Nu er vor Lykke som Bækken, der danser igennem
Skoven,
engang vil den blive som Floden, den stærke
strømmende Flod.

Percy. Og ende i Vanens Delta og Alderens
træge Sumpe,
for Floder, det ved vi, haster imod deres egen Grav.

Anne. Nej, naar vi bliver gamle, Percy, da er vor
Lykke som Havet,
der hviler i Solnedgangsskæret, Erindringens brede Hav.
Alderdommen betyder bare, jeg bedre kan naa
– du bliver nok lidt krum – at kysse dig, uden at
staa paa Taa.

Percy. Anne, jeg elsker dig evigt. Jamen græder
du, lille Anne?

Anne. Percy, alt er forelsket som vi to, hvorhen
vi ser.

Stjernerne sløres af Taarer, og Maanen straal'er og
smiler,
Nattergalene hulker, og Dansemusikken ler.
Nej, Percy, op! jeg vil danse. Du skal svinge mig
rundt og rundt.
For at elske det er saa dejligt, du kære, at det
næsten gør ondt.

(De ud. Unge Mennesker løber over Pladsen.)

Kardinal Wolsey (ind med Følge af Herrer).

Mit Ønske er en Ordre.

Husk det til næste Gang, Lord Willoughby.

Saa længe Frankrig turer frem i Rænker
og Dobbeltsind mod Spanien og Rom,
har England intet Øre for Hr. Frans.

Sig det til Sendefærden! (Lorden bøjer sig og gaar).

Cromwell, hør! (Lidt afsides).

Northumberland har vist sit Ulveskind
her efter Middag.

Cromwell. Ved jeg, Eminence.

Wolsey. I ved vel ikke ogsaa, hvad han vil?

Cromwell. Ja, ved og ved! Undfanget blev jeg ikke
for ingenting i Laasesmedens Værksted;
og ti Aars Tjeneste for Jer og Kongen,
beredt til alt for Fædrelandets Skyld,
har skærpet arvet Sans for Nøglehuller.

Wolsey. Hvad vil Northumberland?

Cromwell.

Gaa lidt til Side.

Han kommer der. Vi gaar forsigtigt frem.

Wolsey. Jeg skal erindre Jer ved Lejlighed. (Gaar
med Følge.)

Cromwell. Det ved jeg, Eminence, oh, det ved jeg.
Northumberland (ind). Hr. Cromwell, jeg har Hast-
værk og desuden

for Skik at buse ligepaa. Hvad skal vi Engelskmænd med Hanesvanseri og franske Fruentimmerfalbelader?

Cromwell. Aldeles enig, Eders Herlighed! som talt ud af mit Bryst.

Northumberland. Aldeles ikke.

Jeg mønted netop mine Ord paa Jer. Jer Enighed med mig er netop en af disse Artigheder. Hvor er Kongen?

Cromwell. Hans Naade vil det næppe være muligt at træffe mer i Dag. Det gør mig ondt. Og hvor beklageligt, I ikke kom blot et Minut før, bare et Minut! da stod jeg netop her og talte med vor kære Eminence.

Northumberland. Ham i hvert Fald faar jeg vel fat paa.

Cromwell. Sja, i Aften næppe. Jeg skal naturligvis med største Glæde prøve at hjælpe Eders Herlighed.

Northumberland. Javisst! javisst! Se der da! Find ham saa!

Men hvad! der er han jo.

Cromwell. Ja virkelig.

Saa sparer Eders Herlighed min Hjælp til en anden Gang.

Northumberland (snapper Pungen fra ham, den, han lige gav ham). Javel. Den sparer vi.

Wolsey (ind). Ej se! Velmødt, Northumberland, velmødt!

Ak, det er længe siden, jeg har trykket en ærlig Næve.

Northumberland. Det er nuomdage en sjælden Foreteelse. Jeg venter

for min Part knap at komme til det mer. (Rækker ham Haand.)

Wolsey. Naa, Hertug, hvad har nu fortørnet Jer? Her hvor vi andre daglig soler os i Naadens Glans, ses I som Regel kun, naar I har Brug for Strafs og Trusels Mørke.

Northumberland. Da jeg var ung, da lærte vi ved Hove: aldrig at tale, sjældent kun at kysse, immer at slaas. Og derfor blev vi Mænd. Afskaffet er nu Krigen, ja. Nu slibes her ikke mere Sværd, men Talemaader. Nu fjases her. Mindst ti Par løb jeg paa i Gangene, den Stund jeg søgte Jer.

Wolsey. Da lever Kongen selv som en St. Henry.

Northumberland. Saa? gør han? Og om denne Helgen ved

Legenden, at han ligger fuldt saa tit hos en Mary Boleyn som hos Dronningen.

Cromwell. Oh, kun een Elskerinde til en Konge det regnes udenvæltsk for næsten bondsk.

Wolsey. Nu er det Hertugen og mig, der regner.

(*Cromwell* bukker og gaar.)

Northumberland. Fanden i, hvad de regner udenlandsk!

Jeg er en Engelskmand, og det vil sige, at jeg er indenlandsk, og det er nok. Og Engelskmænd skal mine Sønner blive. Hvad er det, I har gjort ved Percy her? Man siger mig, han render rundt og fjanter som alle de andre Maskeradefigurer ved dette udenvæltiske Hof. Men se, nu tager jeg Drengen med mig hjem i Morgen; jeg har just ordnet ham et Ægteskab,

saa vi kan holde Bryllup inden Høst.

Og dermed Basta for det Karneval.

Wolsey. Saafremt det passer Kongen.

Northumberland.

Kongen taler

jeg med i Morgen, naar Hønsene flyver ned.

Wolsey. I Morgen tror jeg Hs. Naade vil paa

Hjortejagt med mig.

Northumberland. Med Jer? Og saa lade mig vente!

Sig mig, Hr. Kardinal,

ved I, jeg er den Mand, der ejer mest Jord i Eng-
land?

Wolsey. Aldrig kan dog de Bønder huske rigtigt.

Kirken er den, der ejer mest Jord i England.

Kirken er mig. Kronen ejer mest Jord.

Kronen er Kongen. Derefter kommer saa I. —

Northumberland, den Pige, Percy har tabt
sit unge bankende Hjerte i Hænderne paa,
er klog og temmelig dejlig. Lad dem blive gift!

Northumberland. Er I fra Sans?

Wolsey. Og fornem nok er hun vel ogsaa,
da hendes Søster jo staar Hs. Naade saa nær.

Northumberland. I tilmed fornærmer mig! Jeg vil
strax til Kongen.

Wolsey. Det kommer I ikke uden igennem mig.

Northumberland. Det skal jeg dog vise Jer.

Wolsey.

Saa er Kongen unaadig,

og I kunde sparet Jer den lange Vej.

Northumberland. Hm! hm! I kender mit Gods i
Warridge. Ikke?

Vil I have det?

Wolsey. Om jeg vil have *det!* haahaa!

Nu taler skam Lorden Engelsk. Saa kan jeg forstaa.
Jert Gods i Warridge! sesel Men I ejer i Dunge
en gammel ypperligt udskaaen Altertavle,

Maria fra Magdala efter en bedre lunch,
Ansigtet savner Udtryk, men Brystpartiet, Lænder
og Navle,
ikke det mindste æggende, nej, skabt af en Haand,
der rammer,
lidenskabsvildt og behersket af Vilje, hvad Øjet ser.
Den har jeg savnet i flere Aar i mit Sovekammer.
Giver I mig de to Ting?

Northumberland. Den Altertavle
har Bedstefar hentet hjem fra — — Naa, kommer
du der?

Percy (ind med nogle unge Herrer, der standser forbløffede).

Far? du i London!

Northumberland. Ja. For at hente dig hjem.

Percy. Hjem?

Northumberland. Ja. Til Bryllup.

Percy. Til Bryllup?

Northumberland. Ja. Dit.

Percy. Jamen jeg —

Far, jamen jeg — jamen mit — men med hvem?

Eminence,

I har jo lovet at tale min Sag, hvis Far —

Northumberland. Snak! du har ingen Sag. Den

Sag at faa giftet dig

den Sag er min efter god gammel engelsk Skik.

Nu følger du med til Kongen, og saa er det afgjort.
(Dæmpet). Eders er Tavle og Gods.

Wolsey. Saa er Kongen Jer viss.

Percy. Far, jamen nej, du kender jo slet ikke hende,
som —

Northumberland. Nej, men jeg kender dig, og jeg
ved, at du ligesom

alle de Agerkaalsplanter, der staar her om os og glor,
øver dig i at blive en Nar og en Ødeland,

hvad I dog knap faar Held til, saalænge Englands
Jord

giver Føde til Folk som mig af den gamle Skole.

(De unge lister af.)

Nu følger du dig og er glad til, fordi jeg ved, hvad
du vil.

Hvis ikke, saa husk, du har Brødre, Northumber-
lands Enge og Agre
og Skove og Floder og Byer og Borge kan hen-
falde til.

Percy. Hr. Kardinal!

Wolsey. Ven Percy, rolig! besind dig en Kende!
se, kun af Velvilje tav jeg og lod dig nyde din Leg.
Din Anne har Kongen forlængst bestemt for Kilkenny-
Greven.

Hun skal giftes til Irland, saa hende bliver det
jo ej.

Percy. Kongen! Saa gør jeg Knæfald.

Wolsey. Nej, Percy, det gør du ikke.
Kongens Vilje er hverken for Bøn eller andet
til fals.

Krydser du den, vil han gifte dig bort til en anden
Dame,
en, der elsker blaat Blod og lysten springer dig om
din Hals;

hun er ætgammel hos os, højt anset.

Percy. Hvad hedder hun?

Wolsey. Jomfru Øxe.

Nej, blegn nu ikke, Ven Percy. Saalænge din Hals
er hel,
saa lad Blodet gaa, som det plejer. Ak, du er ikke
den første,

der betaler en kostelig Perle for Livets dyre Juvel.

(De ud.)

Kong Henry den Ottende (ind med Dronning Catherina
og Følge af Damer og Herrer).

Saadan en Paafuglegump stegt mør og sprød
den smager gudvelsignet, ja, det gør den;
men ligger jo desværre noget for fast.

Synes du ikke ogsaa, Catherine?

Ah! her er en Bænk. Kom. Lad os sætte os.

Generer Musikken, standser jeg den strax.

Dronningen. I Øjeblikket er den lind og sval.
Som Vievand, der stænkes paa en Pande
af fromme Fingre, køler og gør stille,
forfrisker disse klare Toner mig.

Kongen. Er det saa smukt? Jeg hørte ikke efter.

Nhej, det har aldrig været Vievand.

Det er en Bæk, der springer midt paa Heden
en glovarm Jagtdag, naar Ens Vin i Tasken
er bleven lunken.

Dronningen. Tys!

Kongen. Nu er det Dugg.

Ak, det blev tidlig Aften.

Hør, det trækker.

Cromwell, spring efter et Sjal til Dronningen.

Dronningen. Det kan dog —

Kongen. Lad ham bare høvle af.

Hæ, han begynder at blive lidt høj i Sædet.

Han har ingen Skade af at røres lidt.

(Rejser sig halvt.) Ej, ej, Hr. Thomas! ho! I lugter nok
af Parlament! naa, hvordan gik det saa?

faar jeg de Penge til mit Politi?

Thomas More (ind). Det skulde I jo gerne have,
Kong Henry.

Dog fik vi endnu ikke Sagen færdig
behandlet.

Kongen. Asch! hvorelænge skal jeg vente?
Vi har jo Murr og Uro rundt i Riget.
I er saa klog en Filosof, fortæl mig,
hvad har vi Konger Parlater til?

More. To Spørgsmaal, før jeg kan og tør give Svar:
Kongens Humør i denne skønne Aften,
mon over middel, middel eller under?

Kongen. Strax da jeg saa jert Ansigt, blev det over.

More. Saa tør jeg svare med det andet Spørgsmaal:
hvad mener Eders Naade Parlater
har Konger til?

Kongen. Haha, det Svar er let,
dem har de til at vise deres Magt paa. —
Det var en Skam, I var til Møde, Thomas,
der gik I glip af Cranmers kønne Prædken.
I er en lovende ung Mand, Hr. Cranmer.
Det ender med, jeg beder Hs. Hellighed
give Jer en Bispestol etsteds i Landet.

Dronningen. Saa skal det være mellem Fattigfolk,
der ikke ejer Faar, saa kan de strikke
sig Halstørklæder af Hr. Cranmers Ord.

Kongen. Naanaa! saa uldent var det heller ikke.
Maaske lidt blødt, det lunede i Sindet.
Men sig mig: naar nu GUD er overalt
til Stede, tror I saa, han ogsaa er i
en Fandens Mælkebøtte, i det hule
af Stængelen maaske? (Jubel.)

Cranmer. Naar Eders Hest
har ædt sig mæt af Blomsterne langs Vejen,
er det jo disses Kraft, der løfter Jer,
men Herrens Arm alene bærer Kongen.

Cromwell. Lod det sig gisne, at dens Saft var lidt af
Jomfru Maries Mælk?

Kongen. Vi taaler ikke,

det Hellige krænkes ved letfærdig Prat.
Hvad hedder saa det gule Øje der,
Ven Thomas? der?

More. Arcturus, Eders Naade.

Den varsler Uvejr, efter Overtroen.

Dronningen. Og efter Troen?

More. Er den selv en Verden,

maaske besjælet. Mennesker af Lys,
af Ild, af Kunstens Lys, af Retfærd's Ild
har deres Hjemsted der. Vold, Sygdom, Armod
er tomme Navne. Alle er de Konger.

Og Evigheden gaar med Sang og Syner.

Se Stjernen! se, den vinker ad vor Længsel.

Maaske engang den vinker ad os selv.

Dronningen. Det kalder jeg for Overtro, Hr. Thomas.

Kongen (meget stille). I er min Ven. Hjælp mig at
være god.

— Og se, der har vi saamænd Marylil.

Dronningen. Du skal i Seng, Barn. Det er over Tiden.

Mary (ind). Jeg skulde bare sige Godnat til Far
og se, om Skægget er blevet mere rødt
i Dag.

Kongen. Blevet mere rødt? haha. Hvorfor?

Mary. Fordi hvergang du maa lade En halshugge,
saa bliver dit Skæg jo mere tæt og rødt.

Dronningen. Men Barn da! hvem —

Kongen. Maaske kan du have Ret.

Du er dog egentlig et sjældent Barn.

Er klog. Er sød. Er min. Har kun een Fejl.

Mary. Og hvad er den saa?

Kongen. At du er en Pige

i Stedet for en Dreng.

Mary. Jamen tror du ikke,

det kan forandre sig, naar jeg bliver stor?

Kongen. Om ikke hahaha — hvem ved? haha.
Som Verden er gaaet frem de sidste Aar,
skal man jo ingenting forsværge mer.
Der har I en Idé til jeres Bog,
Ven Thomas. — Tror I, Cranmer, det kan ske?

Cranmer. Guds Almagt er jo stor. I hvert Fald
kan Prinsessen komme til at styre Riget
saa godt som nogen Mand.

Kongen. Ah! Vissevas!
Min kære Catherine har lovet mig
til næste Gang en sprælsk og uvorn Dreng.

Dronningen. Ja, det bestemmer Himlen jo. Men jeg
bestemmer: nu skal Marylil i Seng.

Kongen (rejser sig). Der aabenbarer Eminencen sig.
Gaa kun med Barnet.

Dronningen. Sig saa pænt Godnat.

Kongen. Velmødt, Hr. Kardinal. — Sov sødt, min Skat.

(Dronningen gaar med Damerne og Barnet. — Herrerne trækker sig noget tilbage for Kardinalen.)

Wolsey. Ak, Eders Naade, I er lykkelig.

Kongen. Det er jeg, Wolsey.

Ja, jeg er lykkelig og (kvæler en Gaben) takker Gud.

Hvad skal vi finde paa i Aften, Wolsey?

Wolsey. Jeg har en Sag.

Kongen. Javisst. I har en Sag.

Saa snart jeg har en ubekymret Time,
har I en Sag.

Ak, Arthur, hvorfor gik
du hen og døde, Bror, og efterlod
mig Catherine og England? Heller havde
jeg bredt mig i et Bispesæde nu
og herset lidt med Dogmer og med Munke.

Det er jeg skabt til. Og saa havde du
haft alt det Mas med Sager og at skaffe
Kronen den Søn.

Hør, Wolsey, sig mig – Haanden
paa Hjertet, se mig ind i Øjnene –
tror I, det lykkes for mig denne Gang?

Wolsey. Den, der utrættet banker, lades ind.

Kongen. Hvad har jeg gjort dem, Wolsey, dem
deroppe?

Fem Drengelig, dødfødte Tudorsønner,
holder nu Englands Jord i sine Kæber.

Om føje Tid – Hvad var det for en Sag?

Wolsey. Northumberland vil gerne stedes for Jer
med Sønnen Percy – om det passer Jer,
at denne giftes til en Shrewsbury.

Kongen. Og passer det mig?

Wolsey. Jeg ved ingenting
imod det.

Kongen. Altsaa: vel! det passer mig.
Nej, jeg har tænkt mig – for en Søn det vil,
det maa jeg have – og derfor – thi de maa
jo kunne bøjes, de deroppe, ikke? –
at hvis I skulde naa St. Peders Stol,
om I saa daglig holdt en Messe for det,
jeg mener: selve Paven – mon saa ikke?

Wolsey. Da sværger jeg Jer til, jeg skulde bede,
saa Domen slog en Revne, for at Ordet
usvækket kunde haste op til Gud.

Kongen. Og hvis dog ikke – se, der er jo det,
jeg har jo Richmond, Wolsey – har en Søn.
Kunde vi nu paa en og anden Maade
faa gjort ham ægte, hvis –

Wolsey.

Der!

Kongen.

Stille! Stille!

Dronningen (kommer med Hofdamer, deriblandt Anne. Og Cromwell kommer med Northumberland, Percy o. fl.)

Jeg vidste intet om, at denne Sag stod for i Aften. Ellers —

Kongen. Den er afgjort.

Dronningen. Naar den er afgjort, Husbond, tier jeg.

Kongen. Vor Hertug af Northumberland! det glæder

os højt at se Jer her en sjælden Gang.

Hvorlunde lever I?

Northumberland. Vi lever vel, sparer og bruger, hvad vi har behov, og sender Jer det øvrige som Skat og gør det gerne.

Kongen. Vel! Og Lutherpesten?

Northumberland. Vi bruger hverken Fælder eller Gift

mod vore Rotter, men vi slaar dem ned, saa tit vi træffer paa dem.

Kongen. Rigtigt handlet!

Jeg selv har gjort et harmfuldt Skrift imod det tyske Rottehul og Mesterrotten, som Smitten kom fra. Paven selv har rost det. Det skulde I gaa hjem og læse, Hertug.

Jeg kalder selve Martin Luther for et Faar, der gør — der — hvordan var det, Wolsey?

Wolsey. Et Faar i Djævlens Bug, der gør fortabt.

Kongen. Ja, saadan var det. Er det ikke stærkt og godt? Og saa er det jo sandt tillige.

Fortabt det er han; visst er han fortabt.

Nej, Kætterier har vi ikke Brug for

i kære gamle England. Religionen skal holdes højt i Agt. Respekt for Gud!

Naa, I vil gifte Percy med en Shrewsbury!

Ja. Amen! Amen! Og Guds Fred med det!
Northumberland. Tak, Eders Naade. Min og
Percys Tak. (Vil gaa.)

Anne. Nej. Nej.

Dronningen. Vær stille, Barn!

Anne. Kong Henry, hør mig!

Vi elsker jo hinanden, jeg og Percy.
Vi kan dog ikke skilles, naar vi elsker
hinanden. I vil —

Dronningen. Taushed pligter I
over for Kongens Vilje, Anne Boleyn.
Og Pligt er højere end Kærlighed.

Kongen. Hvad er nu alt det her?

Wolsey. En Barnegrille.

Thi Eders Naade ved saavel som jeg,
at Datteren af en Lavadelsmand
kan ikke ægte en *Northumberland*.

Anne. Er Far en — Hvad er Far? — Kan ikke ægte?
naar nu vi elsker — hør os, Eders Naade! —
Hjælp mig at bede til Kongen. Er der ingen,
der vil? Forraader I jert Hjerte alle?

Wolsey. Forlængst har Kongen desforuden afgjort,
Anne Boleyn giftes bort til *Kilkenny*.
Nu trætter dette Optrin Hds. Naade.

Kongen. Hvad der er afgjort, er jo altsaa afgjort.
Og maa vi saa faa Fred.

Wolsey. Gaa med jer Søn!

Northumberland. Knæl ned og tak for Kongens
Naade, Dreng!

Percy. Jeg takker for jer Naade.

Anne. Du! Gør du!

Nu standser det igen. Jeg tror, det isner.
Saa ondt! saa lumpent!

Percy. Anne!

Anne. Nu har jeg kun
eet Ønske, det, at alle I her om mig
laa under min Fod. (Ud.)

Wolsey (hen for sig). Den lille Boleyn har en yndig
Nakke
skabt til at knejse med og — — (slaar Haanden skarpt ned).

Kongen (mumler, mens graa Byger i Gys jager over hans
ikke længer slappe Ansigt).
Saa dronningstolt! Guds Død! saa dronningstolt!

II.

Det er nu Efteraar. Scenen er paa Slottet, en stor Sal og et Kabinet, adskilt af en Væg med en Dør i. I dette staar Kongen med Haanden paa Richmonds Hoved, i Salen samler nogle hændergnidende Herrer sig om en treven Brændeknudeild. Regnvejr.

Kongen. Min unge Hertug, jeg har kaldt Jer til mig, fordi — vi sætter os — I ogsaa — vi vil begge sidde ned. (Rejser sig og gaar hen til Vinduet.)

Wolsey (træder ind i Salen, hilser kort paa Herrerne; til Cromwell). Er Kongen der?

Cromwell. Ja, Eders Eminence. Men Hs. Naade tager ikke mod.

Wolsey. Mod hvem? Jeg ønsker ikke at tale med ham. — Barnet ikke født?

Cromwell. Man mener ikke, det vil ske før Middag. Jeg holdes underrettet. Og i samme Sekund som det er sket, er jeg hos Kongen og, ønsker I det, inden for det samme Sekund endnu hos Jer.

Wolsey. Jeg takker Jer og skal betænke Jer ved Lejlighed. (Gaar fra ham.)

Cromwell. Saa alt for venligt!

Kongen (inde i Kabinettet). Se, I ved jo nok, I hedder Henry, altsaa Henry Richmond, men hvad I ikke ved maaske, det er maaske, hvorfor I bærer dette Navn.

Richmond. Ingen har sagt mig det. Dog tror jeg nok, jeg ved det. Eders Naade er min Far.

Kongen. Ja, Richmond, ja, jeg er — I er min Søn.
Min Slegfredsøn, javisst. Men dog min Søn.
Min eneste. Endnu. — Du er en Tudor.
Og er — bliv ikke vred — mig meget kær.

Richmond. Jeg ærer Eders Naade. Det er mig
en Stolthed, jeg tør bære Navnet Henry.
Og bære det, det vil jeg, o, saa varligt
og højt, at Skam og Smuds skal aldrig naa det.

Kongen. Talt mandigt af en Dreng! Hvor faldt
det mig

visst let at lukke mine Øjne, kunde
jeg dø med Vished for, at Englands Trone
blev din, blev din. Dog det kan aldrig ordnes.
Se her! en Flaske med Sct. Michaels Sved
fra, da han stred med Dragen. Jeg har købt
den til mig selv engang for — pyt med Prisen!
tag du den nu! den frier En fra Sygdom!
Og alt, hvad godt mit Hjerte rummer, øser
jeg ud til dig, hvis du vil være om mig
og blive hos mig — hvad der saa end sker.

Richmond. Jeg bliver den sidste, hvis al England
falder

fra Eders Naade. Men saafremt det gælder
at falde for Jer, er jeg Nummer eet.

Kongen. Prøv, Henry, prøv engang — at sige Far.

Richmond. Det lover jeg dig, Far.

Kongen. Min Søn! min Søn!

Gud skærme dig igennem hele Livet! (Skubber ham ud
ad Yderdøren.)

Wolsey (inde i Salen til More, der ankommer). I kom-
mer sent, Hr. More.

More.

Ja. Just til Morgen

kom Bud fra Frankrig og forsinkede mig.

Wolsey. Med Nyt fra — Rom?

More. At Pavens Livslys oser
med Tande lang og krum.

Wolsey. Men naar det oser,
saa er der altsaa Gnist endnu. Saa kan
det pudses og — Ja. Lad os bede til Gud for
hans Tjener, at hans Lys maa brænde længe. (Gaar fra
ham.)

Cromwell. De hvisker om, at Pavens Endeligt
staar for. Saa skures der nok Gulv i Helved
til stor Modtagelse.

Cranmer. Ti stille Mand!

Kongen (i Døren). *Cromwell!*

Cromwell. Strax! strax! (Ind til ham.)

Kongen. Ved Lægerne endnu slet ingenting?
Naa ikke, nej. Hør, *Cromwell*, sig mig ærligt,
tror I, det lykkes?

Cromwell. Herre, fuldt og fast.

Kongen. I lyver for mig. Alle lyver for mig.
Det hører vel saa med til min Bestilling.
En Kætterkvind, jeg fisked op i Forgaars
i Londons Gyder, bjergede sit Liv,
hun skreg, hun kunde spaa, og svor mig til,
det blev en Søn — men hun skal findes, skal hun,
og brændes, hvis —

Hvad har jeg gjort dem, *Cromwell*?
jeg ved af ingenting og bærer ikke
at leve evigt under Følelsen
af deres stumme Mishag.

Jeg har tænkt paa,
hvis nu jeg tilbød dem at gaa i Kloster —
at krone Sønnen strax og selv blive Munk?
I snilde Mand, ved I da ingen Udvej?
Hvad skal jeg gøre for at faa en Søn?
Cromwell. Hvad om I tog Jer en ny, ung, frisk Kone?

Kongen (er over ham). Dit Dyr! har luret! jeg skal
kvæle dig!

Cromwell. Ak, Eders Naade kan visst bruge mig
til mangan mere nyttig Ting end det.

Kongen. Kan jeg? til hvad da? Tage en anden
Hustru?

Og hvordan kan jeg det? giv mig saa Svar!
For er det ikke første Gang, man giver mig
det Raad, saa blev det første Gang, at nogen
fandt Udvej for, hvordan det lod sig gøre.
Jeg, der er gift, er Kristen, præstelærd,
ved, Skilssmisse er Brudd paa Kirkens Bud.

Cromwell. Men tilgiv, Eders Naade, at jeg spørger
— og er I præstelærd, ved I jo Svar —
er der da ikke noget med, at Moses
forbyder Ægteskab med Broders Enke?

Kongen. Udflugter! Omsvøb! Løgn! Hvad gift var de!
Han var et Barn. Og i det Fjerdingaar
har Arthur aldrig ejet Catherine.

Cromwell. Og sæt, han havde!

Kongen. Sæt?

Cromwell. Han var et Barn!

Aah ja, et Barn paa 15—16 Aar.

Da jeg var 16 Aar — du gode Gud!

Kongen. I ligner stundom En, min kære Cromwell,
jeg ellers kun har set paa Billeder.

Cromwell. Jeg ved det godt. Dengang jeg stod
i Smedjen

hos Far, blev Smaabørn ofte bange for mig.

Det smigrer mig. Men jeg er ikke ham.

Se mine Fødder! ingen klumper; vel?

Nej, Eders Tjener er jeg, tro og helt,

ved med mig selv, at jeg har aldrig tænkt
paa andet end paa jert og Rigets Bedste.

Og da nu jer og Folkets Smerte ogsaa
er min, saa har jeg spurgt mig selv HVORFOR?
Indtil omsider Svaret lod sig skimte:
Mon ikke det kan skyldes, at Hs. Naade
har levet 17 Aar i Synd med Enke-
fyrstinden?

Kongen. 17 Aar! i Synd! et Liv!
Enkefyrstinden! Synd! Og derfor skulde —
Haa, Cromwell, skynd Jer, fort, bring mig Besked!
og vis Jer ikke, før I har — Guds Svar:

(Cromwell ud.)

en Dreng, der lever — eller — eller — Anne.

Cranmer (nærmer sig inde i Salen til Wolsey).
Hvor har jeg bedt til Jesus hele Natten.
For hvis han ikke er sin Salvete
til Vilje denne Gang, da kan vi frygte.

Wolsey. Saa kryb i Ly bag Kardinalen, Præst.
Jeg kender Kongen som min Bønnebog
og ved nøjagtig, hvordan jeg skal blade.

Kongen (inde i Kabinettet med Ryggen mod Yderdøren,
idet den aabnes).

Saa snart! Forkynd saa Dommen, Cromwell!

Anne (springer ham om Halsen). Bjørn!

Kongen. Dig er det! Nu i denne Stund! Hvad
vil du?

Anne. Give Eders Naades Mund ti tusind Kys.
Og saa bliver du min Sandten ikke glad!

Kongen. Fortumlet først. Og naar jeg faar mig
samlet,

saa ude af mig selv af Glæde, Anne.

Bliv ved! fler Kys! Der er saa langt, saa dejligt
langt til ti tusinde.

Anne. Det tror du da.

Men ser du, Bjørn: din Mund — der har vi Stregen,
og min den er det lille runde Nul;
een, to, tre, fire — der er hele Tallet.

Kongen. Du sødeste!

Anne. Og saa et Nul i Tilgift!

Aah, Bjørn, hvor har jeg længtes efter dig.
Siden du stjal mit Hjertes Honning, tumler
jeg rundt ret som en hjemløs bange Bi.

Kongen. Du bange! Du, der trodsed Englands

Konge, —

der jog mig ned ad Hever Castles Trapper,
som om jeg var din Hund, — der gav mig for
det første Kys som Tak et svullent Øje —
du bange, bind mig hellere paa Ærmet,
at det er af Forskrækkelse for Skraldet,
at Lynet falder ned af Skyens Stol.

Anne. Men Bjørn dog! sikke Ting du falder paa!

Kongen. Naar du er hos mig, du, ved ingen Sjæl,
hvad jeg kan finde paa. Din svale Pande!

Din Kind, saa blød som — som en Hestemule.

Din — nej, jeg magter ikke Billeder,

der passer sig paa dig, du Dejlige!

Men hvad jeg magter er at knuge dig

i mine Arme, Barn, at knuge dig!

Anne. Saa! slip mig!

Kongen. Ja. Jeg har jo sluppet, Anne.

Anne. Javisst, du er jo rar, min tamme Bamse.

Og har du ogsaa talt med Wolsey om mig?

Kongen. Ja. Det vil sige —

Anne. Du har ikke gjort det.

Haa, du er bange. Du, der bærer Kronen,

er bange for en Mand, der har et Hul

i Hovedet, en lille nøgen Plet

i Haaret, som han selv har raget sig.

Ustyrligt morsomt. Nej, hvor maa jeg le.
Men ved du, hvad jeg holder af hos Mænd?
at de er ranke som de græske Guder,
kan tænke selv og handle selv og vide:
jeg er en Verden, ingen er som jeg.

Kongen. Gud og hans Kirke er dog over alle.
At tænke andet er at tænke kættersk.
At handle Gud imod er Synd og Oprør.

Anne. Ja, saa er Kongen Kapellaners Træl.
Og saa forstaar jeg, du er ræd for Wolsey.

Kongen. Jeg har jo lovet dig at tale med ham.
Og at jeg ikke allerede har,
skyldes dog ikke Banghed.

Anne. Ikke? Hvad da?

Kongen. Ja, hvad da? For det første, Anne:

hvorledes

gribe det hele an?

Anne. Og for det andet?

Kongen. Ja, dernæst — hm!

Anne. Naa saadan; — Og det vover
den Mand at byde mig, der har forsikret
mig om sin Elskovs Renhed Ed paa Ed.
Hjo, jeg forstaar, du vilde, før du talte
med Wolsey, se, hvad Dagen bragte dig,
for hvis det blev en Søn, at jeg saa kunde
trods alt forskydes. Aah, oprørende!
Jeg er dig lille blonde Søster Mary,
der nejer for den kongelige Røver
med Tak til, naar han gittret hende inde
med hæret Sjæl og halvbrudt Legeme
hos Klosterspøgelser, at hun kan visne
ved liggult Kerteskin til Bønnemummel.
Nej, tusind Gange før selv plante Stikling
af tornet Gren i Brystets Foraarsne

og styrte i de røde Rosers Væld!

Kongen. Saa skøn du er! —

Nu har jeg set det, Anne:

set Mørke lyse. I dit sorte Øje
fortætter Mulmet sig til Glød og Gnister.
Hvor er jeg i din Magt!

Anne.

Saa tal med Wolsey

— bevis, du ikke lyver — kald paa Wolsey,
tal med ham, endnu førend du faar denne
dødfødte Unge forevist.

Kongen. Hold Mund!

Anne. Der greb jeg dig. Saa ønsker du dig

altsaa

endnu trods alt et Barn med hendel hendel!

Dig har jeg aabnet Sjæl og Sanser for.

Pris være Himlens Jomfru, at jeg aldrig
fik aabnet dig mit Skød.

Kongen. Saa se da, Anne! (i Døren)

Er Wolsey der? og Thomas More? Jeg beder Jer
at se herind om et Minut.

Anne. Min Henry!

Forstaar du nu, at Sønnen, der skal arve
din Trone, skal du hente i min Favn.

Kongen. Du Elsk — — Ah, Cromwell! Cromwell!

Cromwell (ind). Eders Naade,

jeg melder, Dronningen har —

Anne. Det er godt.

Gaa.

Cromwell. Gaa? Jeg skal jo —

Anne. Gaa.

Kongen. Gør, som hun siger. (Cromwell
ud ad Yderdøren.)

Anne. Min Husbond, aldrig har du, selv i Drømme,
var de end tændt af nok saa hed en Vin,

kendt Kys som dem, jeg brænder paa din Pande,
naar Kronen brænder sine Kys mod min. (Ud.)

Kongen (idet *Wolsey* og *More* træder ind).

Som spæde Træer, der bindes fast til Støtter,
er alle Mennesker i Livets Storme,
naar de har Venner. Tak, I er mig nær!

More. Er det da atter dødfødt, Eders Naade?

Wolsey. Guds Haand er Kraft. Kald ej hans
Kærtegn Slag.

Naar Stormen fra sin Himmel skuer Havet,
den elsker, ligge strakt i døsigt Ro,
da bøjer den sig over det og stryger
det over Panden og de vaade Lokker,
og Havet krymper sig og rejser sig
mod Elskerens saa alt for stærke Hænder
i vaagnet levende Storladenhed.

Saa løser da Guds Kærtegn alle Kræfter
i Sjælens Dyb. Og under Nidøgnstormen
staar Troens Sol og Haabets Maane tændte
paa den forrevne Himmel vechselvis,
Haabet, at hvad I vilde helst, min Konge,
kan endnu skænkes Jer til næste Aar,
og Troen, ja, at for Guds Trone synger
nu en ny lille Engel af jert Kød
og Blod, en Tudorengel, Herrens Pris.

Kongen. Jeg takker for den rige, runde Trøst
i denne Talens Kunst i Sæbebobler,
der ener Jordens Graat med Himlens Klarhed
til Farvepragt paa fuldendt Form og drejer
det let og dristigt opad for vort Blik.
Men Barnet ved jeg endnu intet om.
En anden Sag paakalder Venskabs Hjælp.

More. En anden Sag?

Kongen. Ja.

Wolsey. Nu?

Kongen. Ja, netop nu.

Den hele Verden har en glemsom Hjerne.

Selv Kirken husker ikke altid godt.

Guds Ord kan glemmes. Meget mere Moses'.

Jeg har en Fjende.

Wolsey. Hvor?

More. I England?

Kongen. Her.

Wolsey. Af os tre maa det være Kongen selv.

Kongen. En Fjende, imod hvem jeg ikke mægter mere, end Sneglen imod Hestens Hov.

More. Det tror jeg ikke. Gud er ingens Fjende.

Kongen. Jo, Gud er Syndens Fjende.

Wolsey. Syndere
er vi jo alle.

Kongen. Massa perditionis,
det ved jeg vel. Dog ikke forskelsløs.
Der findes Skamløshed, der skriger op
mod Himlen efter Straf. Slig Skamløshed
kan jeg have levet i i 17 Aar.

Det er min Synd, at ikke jeg forlængst
har foretaget en ny Prøvelse
af det, der blev saa overfladisk afgjort.
Men det er ogsaa eders Brøde, Venner,
at I har tiet, overset og glemt.

More. Hvad mener I?

Kongen. Thi maa vi hjælpes ad
at skaffe Klaring og kanhænde Soning,
faa friet mig ud af alt det Dynd og Skarn
til et nyt Ægteskab, der tækkes Gud.

More. Nyt Ægteskab?

Wolsey. Er Hds. Naade død?

Kongen. Ja, Mor er død. Og siden hendes Tid har England ingen HENDES NAADE ejet, saa sandt som tredie Mosebog befaler: Ej skal du blotte Broders Enkes Blusel. Men Gud var ikke Gud, om det gik an at lade haant om de Forordninger, han gav sin Tjener til en Lov for Verden. Nu blander Frygt for Herrens Nidkærhed sig i min Barm med Ruelse for Brøden og Afsky for det unaturlige, det Blodskams-Forhold, jeg har levet i. Det er da høje Tid at sone, Venner. Enkefyrstinden maa igen til Spanien og jeg halvgamle Mand for Rigets Skyld se til at finde mig en Brud, som er efter Guds Hjertelag.

Wolsey. Er det Kristine af Danmark, hvis Besøg har daaret Jer?

Kongen. Den Kætterunge fra det Kostaldland!

Wolsey. Saa Eders Naade aner intet om, hvem vi tør vente som vor nye Dronning?

More. At spørge saa er ilde. Og at nøle med Svaret værre. Men saa længe blot een Mand af ærlig Adels-Æt har Tunge, skal ikke Catherine af Aragonien undvære Navn af Dronning over England. (Gaar.)

Kongen. I, Wolsey, svigter ikke? gør I? vel? Den nye Dronning er jo altsaa Anne.

Wolsey. Anne? hvilken Anne? ah, Anne af Cleve?

Kongen. Anne Boleyn her.

Wolsey (farer sammen. De to Mænd ser paa hinanden, lige bange for hinanden). Det — det sker aldrig.

Kongen. Jo, Wolsey, det sker.

Wolsey (ler hysterisk).

Kongen. Hold op! Ti stille, Mand! Det er dog
Alvor.

Kan koste Jer et Liv og mig en —. — Wolsey,
sig mig oprigtigt: hvis nu Arthur aldrig
har sovet hos sin Catherine, sig, tror I
saa, Han deroppe lader mig gaa fortabt?

Wolsey. Kong Henry, ved I, hvad det er, I vil,
forlanger min Hjælp til at gennemføre?

Den Grundvold, vi to sammen bygger paa,
er Ægteskabet mellem Jer og Spanien.
Ved 17 Aars ensrettet bittert Slid
har trods Forsinkelser og Skuffelser
og tusind Skæbneomslag vi to muret
ved Hjælp af Blod og Penge. Sandhed, naar
det hjalp os frem, og Løgn, naar det var bedre,
paa dette Underlag en Trappe op,
hvis sidste Trin vor Fod nu løftes til.

Maaske er Paven død før næste Nat.

Saa har jeg Spaniens Kardinaler bag mig.

Naar jeg først sidder i St. Peders Stol,
da griber I om min udrakte Haand
og ledes af den frem til Kejsertonen.

Saa har vi naaet det, løftet England op
af det urolige og klamme Hav

og sat det højt i Sol paa Verdens Klippe.

Saa raader jeg og Tudor. Himlens Nøgler
rasler i disse Hænder. Det er mig

og Jer, der lukker ind og lukker ude.

Se, det var Synet, der har flammet for mig
igennem alle disse træge Aar.

Og i en Daarskab styrter I nu det
i Grus, fordi en af jer egen Dronnings

Tjenestepiger er saa snu at lade

Jer vente med at aabne hendes Skød.

Kongen (bliver sprængrød, men i Stedet for at svare begynder han med begge Hænders Tommel- og Pegefingre at rulle sit Skæg).

Wolsey. Nej, Eders Naade, nej, det kan I ikke. I er forledt. Spræng Kogleriets Traade! brug Vold! tving hende! Bedre end det Æble, der strax, naar Træet rystes, løsner sig og overmodent falder, smager det, som kun den stærke Haand kan hente ned. Ryst til da, Konge! Og gør hende saa til Hertuginde og lad hende bo i eders Nærhed, være om Jer daglig. Tag hende med paa Rejser rundt i Riget. Lad hende ride med paa Jagt. Alt andet! Kun ikke det. Det indser I jo nu.

Kongen. Se, jeg har tænkt mig, at saa saare jeg har faaet Paven til at skønne bedre i Spørgsmaalet om Catherine og Arthur, skal mit og Annes Bryllup staa, jeg haaber, til Vaaren allerede. Vil I vie os, Hr. Wolsey, eller skal jeg lade Hr. Cranmer?

Wolsey. Cranmer?! Lad Bugenhagen! eller Luther! eller den Lede selv, lad Satan selv vie eders Hustrus Kammertøs, den Hore, til sin Galan. Jeg? Nej, jeg staar i Rom og sender Bandet Lyn i Lyn mod denne Apostata.

Kongen. Det gør I næppe, Wolsey. Selv Kardinaler gør Gud ej af Jern. Har I end Rejsning nok til Pavekaaben, skal Tiaraen dog bæres af et Hoved og ikke af to Skuldre og en Stump Hals.

(Gaar ud mellem Herrerne og nikker mildt til dem. Staar saa og falder i Tanker.)

Wolsey. De Ord til mig! saadanne Ord – til mig!
til mig af ham! jeg, som har lært ham dem!
Og denne Tøs, der hader mig – I Magter! –
hun Dronning – og mit Livsværk? – og mig selv?
I Magter! Krist, Guds Søn! Du, Himlens Dronning!
hjælp mig, aah, hjælp, at dette aldrig sker,
gør mig til Pave, saa jeg kan forhindre –
Lad ham dernede, lad ham dø! lad Svinet
i Rom dø snarest, lad ham dø i Dag!
gør mig til Pave, før det er for sent!

(I Salen har Herrerne ordnet sig i en lang Række. Som et Vindpust – ingen ved, hvorfra det kommer – faar Sivene til at neje sig, duver Herrerne pludselig frem og tilbage under en Viden, der bliver til en Hvisken:

En dødfødt Dreng. Igen en dødfødt Dreng).

III.

SAL PAA SLOTTET

More. I gør Jer Uro og Bekymring, kære, med meget unødvendigt.

Wolsey.

Hm. Maaske.

Men ser da I, hvorledes det skal ende. Hvis Pavens Svar gaar ham imod? hvad saa? Jeg tvivler om, at Spanien for Tiden har Raad til Krig for en Prinsesses Skyld. Og Bandet—det er andre Tider, *More*, det dræber ikke mere.—England selv? Hm; vi er bange for den nye Henry, at med sit Legemes uhyre Vægt han falder over os og knuser os. Maaske han trodser det igennem. Og maaske han ikke gør det. Og hvad saa? Hvem aner, hvor man gør klogest i at stille sig?

More. I piner jer med Smaating, Kardinal. En sjælden Gang kan det vel overgaa normale Mennesker, man ikke ved, hvad der er Ret og Uret. *Det* er Pine. At skulle handle der det er at være med i et Spil, hvor Indsatsen er Hjertet. I Spillet Klogt og uklogt, kære Mand, har man jo højest Hovedet som Indsats. Det Spil har aldrig interesseret mig.

Wolsey. Saa sig mig, hvad er Ret og Uret her?

More. Saa spørger I, der vilde være Pave!

Nu tror jeg, det var godt, de Kardinaler
i Spanien snød Jer og fik Clemens valgt.
Om Arthur end har —

Cromwell (ind). Har Hs. Naade ikke
indfundet sig?

De Herrer ved velsagtens,
at Svaret fra Hs. Hellighed er kommen?

Wolsey. Er Pavens — — Ved I ogsaa, hvad det
rummer?

Cromwell. Det ved jeg netop, Eders Eminence.

Wolsey. Jasaa?

Cromwell. Men er jo — (To Fingre for Munden.) Ikke?
I forstaar!

I sukker, kæreste Hr. Thomas, ved I
maaske, at jeg er udset til at arve
jert Embede, saafremt I da gaar af?

Wolsey. Det var en større Lykke for Jer, tror jeg,
om det var Mores Samvittighed, I arved.

Cromwell. Jeg har min egen. Ellers mange Tak.
Men den, jeg har, slaar godt til. Talt i Alvor,
den er saa god som faas. Kun Folkets Velfærd
og Kongens Fremgang har jeg haft for Øje
og sigtet efter.

More. Men I skeler, Ven.

Kongen (ind med Cranmer, knugende et Dokument).

Jo, I har hugget dygtigt for mig, Kardinal,
mod Romas haarde Klippe. Se, her holder jeg
den Flis, der er sprængt af ved eders Hammerslag.
Haa, ved I, hvad jeg mest har Lyst til? støde Jer
den op i Næsen og derefter slynge den
tilbage i Hr. Clemens' skæve Hovede. (Gaar op og ned.)

Anne (ind). Godmorgen, Herre min og mine Herrer!

Kongen. Godmorgen, Anne. (More vender sig bort,
Cromwell bukker med en stor Gebærde. Hun rækker

Wolsey Haanden, som han visstnok kysser, i hvert Fald bøjer sig over.)

Anne. Men uh! hvor ser I bøse ud! Hvad har nu drillet Jer? Er Maanen faldet ned i Skorstenen, saa eders Grød var fuld af Sod? har Paven svaret? eller er det Kokken, der har taget fejl af Senneppen og Honningen? I hvert Fald ser jeg, noget frygteligt er sket.

Kongen. Anne, det er ikke netop Tid til Skæmten nu. Just som jeg skal til Mødet her med Catherine, faar jeg omsider Pavens Svar i Hænderne.

Anne. Og det gaar ud paa, at I barsk skal sende mig bort til vor kære Thomas Mores Utopia og blidt forsone Jer med Dronningen igen.

Kongen. Hvor ved du det fra?

Anne. Har I ventet andet da af kyske Kirkemænds ugifte Tankegang? Naar saadan to varmlodigunge Mennesker som f. Ex. Catherine og Arthur, er klædt af og ligger sammen under Dynen, ih, saa er det soleklart, at de strax vender sig til hver sin Side, sover ind og vaagner først, naar Lærken synger, og saa vips! i Klæderne. Sligt tager sig saadan ud i Rom for fromme Sind. For Syndere i England som nu Jer og mig gaar det jo knap til efter disse spanske bly Helgenlegender.

Kongen. Svar paa det, Hr. Thomas More!

More. Hs. Hellighed har svaret os. Det er jo nok.

Kongen. Da har I før haft Anker mod den Hellighed.

More. Det staar jeg ved. Hvor Kirken siger Gud imod, der vil jeg bøje Kirken. Jamen ikke hvor den siger mig imod. Der vil jeg bøje mig.

Kongen. Om Ægteskab med Broders Enke siger
GUD –
More. Prins Arthurs Navn er ikke nævnt i Moses'
Bog.

Kongen. Hm. Hm.

Anne. Hr. Thomas, hvorfor hykle?
alle ved

vi dog, at Pavens Skøn afhænger ikke af
uvildig ærlig Undersøgelse, men af,
hvad Spanien ønsker, og hans Formands Kendelse.

More. Af hvad afhænger, Frøken Boleyn, Kongens
Skøn?

Kongen. Tag Jer i Agt, I ikke husker længere
end jeg, Hr. Thomas, at I var min Ven engang.
Min Dom afhænger af, jeg er forvisset om,
at jeg som ung blev løjet i et Ægteskab,
der ikke kunde blive det og ikke blev.

More. Da har I større Evne til at tro Jer selv
end Sandheden. – Ah, Hds. Naade, Dronningen.

Dronningen (ind med Damer). Nej, Henry, du har
kaldt mig til et Stævne her
med dig og dine Mænd. Det er jeg rede til.
Men dette – Nej. (Gaar.)

Kongen. Bliv, Catherine!

Dronningen. Slaa Døren i!

Kongen. Gaa, Annel!

Anne. Tror du da –

Kongen. Gaa! (Anne ud.)

Saa, Cromwell, hid med Dronn –
med Enkefy – naa ja, for Helvede da, hid
med Catherine! (De venter. Dronningen kommer.)

Hvorlænge vil du fare fort

med at besværliggøre baade dig og mig
det mer end nok besværlige: »at være til«
med dine Nej og Nej? Nu spørger jeg dig her
for disse Vidner: vil du aldrig tilstaa os
den soleklare Sandhed om dit Ægteskab?

Dronningen. Saa lad mig tilstaa da! For alle til-
staar jeg,

at jeg i over 17 gode Aar har tro
delt Glans og Glæde med dig, Skuffelser og Sorg,
har staaet paa din Side, naar du havde Ret,
som naar du havde Uret — som god Hustru bør,
har tiet, naar du talte, adlydt, ydet dig
med Glæde Pleje under Sygdom, Raad i Tvivl,
har født dig mange Børn, og savned de end Kraft
til Liv, var Skylden maaske mere din end min.
Og fra jeg lagde mig ind til dig første Gang
som uberørt ren Jomfru og til denne Stund,
har du i mig haft Hustru huld og Dronning bold.

Kongen. Det har jeg, Catherine. Var Dagen travl
og tør,

hang dine Øjnes Graavejrshimmel over den
saa trofastvenligt svalende og læskende.

Og aldrig var jeg naaet til at ønske mig
en anden ved min Side, hvis blot ikke — nej.

More. Barmhertighed da, Eders Naade. Vis os nu —

Dronningen. Rejs Jer, Hr. Thomas. Vi har ingen-
ting at trygle om.

Barmhertighed er Svæklinges og Skyldneres.

Men har man Ret, da har man Pligt at kræve den,
om end den dybest set er ufortabelig —

og af den Grund gør stærk. Og, Henry, jeg er stærk,
saa sandt jeg er din Hustru, viet til dig af Gud.

Kast mig i Fængsel, send mig over Hav og Bjerg,
tag andre Kvinder til dig, glem mig, om du kan,

saa er jeg dog din Hustru. Ved Basunens Klang
staar du og jeg som Ægtefolk for Dommeren.

Kongen. Svar for mig, Cranmer. Jeg er træet.

Cranmer. Min Fruel! sel

her maa vi skælne mellem to —

Dronningen. Dog er der et,

jeg tvinges til at tale stille til dig om.

Hvad vil du med det ene Liv, vi har beholdt?

Vil du nu regne Marylil for Slegfredbarn?

vort Barn, vor Datter og vor Søn, Tronarving, hvis
jeg ikke naar at skænke dig endnu en Søn.

Kongen. Og hvorfor har du ikke naaet det forlængst?

Hvad vejer alle dine Ord mod Himlens Ord?

Gud selv har talt. Thi ved at lade mig Gang paa
Gang

kun plukke raadne Frugter af vort Samlivs Træ

fik han omsider aabnet mine Øjne for,

at det var sat i Synd og maatte hugges om;

men i mit Hjerte planted han paa samme Tid

en Kærne, og da nu jeg mærked, den skød op

med Kærlighedens rige Væxt — ja, hør det da,

du hele Verden, hør det da: jeg elsker Anne.

Og hør det ogsaa du, der stjal min Ungdoms Kraft:

jeg elsker Anne, og hun skal bære efter dig

med Rette Kronen, du tilvendte dig ved Løgn;

for Arthur har selvfølgelig, selvfølgelig

gnedet sin allerede næsten slukte Krop

lidt Liv til mod dit dengang unge Legeme

de første hede Nætter.

Cromwell. Stands, Kong Henry, stands!

Ved Gud og alle Helgener, kom til Jer selv!

Dronningen. Han tror det jo. Hvad er der? Pavens

Kendelse —

gaar den da mig imod?

More. Den støtter Jer fuldtud.
Dronningen. Hvad andet Guds-Ord vover du at tale om?

Kongen. Svar for mig, Cranmer!
Cranmer. Høje Frue, Paverne ses ikke altid at have skelnet haarfint nok blandt Menneskers Fortolkninger af Herrens Ord. Saa bliver da *min* personlige Samvittighed en mere sikker Rettesnor end Fremmedmands.

Dronningen. Er det dit Svar? Vedkender du dig det som dit?

Wolsey. Tilgiv et Ord. Men, høje Naade, tror I dog snart ikke selv, at Sagens bedste Løsning var, om I nu følte Dragning efter Klosterfred?

Dronningen. I Kloster? Jo, det var en Løsning, Kardinal.

Det er jeg rede til. Paa een Betingelse.
At ogsaa Kongen gaar i Kloster.

Ak, men Angst er falden over mig, saa mørk en Angst for, at Skilsmisse alligevel kan rykke nær, den bitreste af alle, den mest fuld af Gru. Den Vej, du nu betræder, Henry, o, vend om! den fører til —

Kongen. Min Friheds og min Lykkes Land.

Dronningen. Oprørets Frihed og Selvviljens Lykke, ja, det Sted, hvor Sjælen tabes af Almagts Haand og styrter — styrter leende og redningsløs.

— Nu raaber alle Stemmer i mit Hjerte: Knæl i daglig Bøn for Kongens, for din Husbonds Sjæl.
(Ud.)

Kongen. Lad os gaa hver til sit.

Hvad er det? er det Sang?

Cromwell. Larm. Stemmer. Hyldestraab?

Wolsey. Et Hav af Mennesker,

af Kvindfolk, vilde, tumlende, forbitrede.

Anne (ind). De river – frels mig – river mig ihjel,
aah, frels!

de stimled sammen om min Vogn og vælted den
og trak mig ud! de kommer.

Kongen. Obersten herind!

Cromwell. Der er han.

Kongen. Naa. Soldaterne imod dem strax.

Træk blank! hugg ind! i Themsen med dem!

eller Olie paa!

og Ild! stik Ild – Forstaar du mig da ikke, Mand?

Obersten. De Folk, jeg har, er Mænd og slaas
med Mænd

for Jer til sidste Mand, om saa skal være.

Med Kvinder slaas de ikke.

Kongen. Køter, nægter du –

Anne. Der er de. Henry, frels mig!

Kongen. Ind med dig! ind til hende! hun kan
beskytte dig bedst.

Anne. Derind? Til hende! Aldrig. Heller rives ihjel
her, hvor du er.

Kongen. St. Michael, hjælp os i Nød!

(Ophidsede Furier trænger ind skrigende: Leve Dronning Catherine! ned med Tøjten, ned med Nan Bullen, den Hore og Hex!

Cromwell er sunket i Jorden, Cranmer paa Knæ i Bøn til Gud, Wolsey har pludselig faaet sin gamle hovne haanlige Mine igen. More stiller sig foran Dronningens Dør. Kongen er raadvild; da løfter han Anne højt, springer frem midt paa Gulvet og staar der mødende dem med blodsprængte Øjne, mægtig og bred. De standser. Skrigene bliver stikkende i Halsene, der bliver Træng-

sel for at komme ud. Da sker det, at Kongen begynder at pruste og næsten taber Anne.)

Kongen. Hvad? lo de? hørte I —? det var —
det lød, som om —

(Cromwell ind).

Hvad er jeg? Englands Konge. Og Europas Nar!
Men vil I Krig, saa skal I faa den alle — Krig
fra Paven ned til Londons Fiskekællinger.
Hæ, hvorfor spørge Biskoppen i Rom om Ting,
jeg selv har Bisper nok herhjemme til at svare paa?
Wolsey, stævn alle Landets Bisper sammen til
et Møde om at gyldiggende Arthurs Ægteskab!
I, Thomas More, faa Parlamentet sammenkaldt
til at beramme Dag for Kroningen af Anne.
Jer, Cranmer, kalder jeg til Canterbury Ærkebisp,
fil mig saa Vaaben til Forhandling med Rom!
Og, Cromwell, send Gesandter til at stemme Frans
af Frankrig god!
Gør nogen her i England Kvalm, saa Blod og Blod
og Blod!

IV. PARKEN

Som i I. Dog to græske Ynglinge i Stedet for Patriarkerne.

Anne (nogle Damer, Sangeren Mark Smeaton, Præsten Weston, Richmond o. fl.).

Nej, Cromwell, jeg vil ikke se det Pak.
Er de saa udpint, som de skriger til,
saa lad dem spise Græs og sy sig Tøj
af Blade. Det er Sommertid, min kære.
Faa dem saa væk fra Slottet snarest! væk!
Men hvem var det, I meldte?

Cromwell. Eders Naade,
den unge Henry Percy, Sønnen af
Northumberland.

Anne. Hvad vil han?

Cromwell. Ved jeg det?
Men Manden er mig ikke mod. Jeg hjælper
ham gerne til et Foretræde for Jer.

Anne. Væk med ham. Jeg har ikke Tid i Dag.
(Cromwell ud).

Uh, sikke et bebrejdende og sorgfuldt
blaat Blik, min Præstemand serverer mig!
Var jeg igen uartig, søde Weston?
Saa skænd da! skænd da!

Weston. Skænde, Eders Naade,
var det, jeg sidst af alting tænkte paa.

Anne. Hvad tænkte I saa først af alting paa?

Weston. I Øjeblikket var det visst paa Duen.

Anne. Paa Duen?

Weston. Ja. Hvordan den blev en Falk.

Anne. Der var engang?

Weston. Da Skovens vilde Due uskyldigmunter svang sig mellem Stammer, som Solen tavled med sit varme Guld.

Anne. Men saa?

Weston. Blev Duen hildet i en Done og bragtes langvejs til et fremmed Land. Der vandt den Frihed og fløj strax tilbage, men det tog Døgn, og Frosten hang i Luften, og under Flugten over Verdenshavet blev graa dens Fjer, og Hjertet frøs til Is. Syg og forvildet søgte den at tø det ved med sit istaphaarde Næb at hugge de andre Skovens sagesløse Dyr og drikke Blodet, naar det vælded varmt.

Anne. Saa smelted Hjertet?

Weston. Nej, det smelted ikke.

Og efterhaanden glemte Falken, hvorfor den søgte Blod og søgte det af Lyst. Da skete det, en Yngling kom til Skoven, en Mand med blide alvorsfulde Træk og Krans af flettet Tjørn om bøjet Pande; han saa den skønne onde Fugl – og skjalv og stak en Torn dybt i sin venstre Side og samlede Blodet i en Kalk og rakte den op mod Fuglen. Jamen Fuglen fnyste og fløj til Træets Top, mer grum end før.

Smeaton. Da kom en anden Ungersvend til Skoven, en Mand med kruset Haar og Smil om Munden og Laurbær slynget om den ranke Pande. Han saa den skønne stolte Fugl og raabte:

Af dumme Duer vrimler hele Skoven,
men jeg vil synge for den frie Falk.

Anne. Og hvis nu, Sanger, Falken stundom ønskede
— den har jo dette alvorsstrenge Blik —
det kunde ske — sit Duesind tilbage?

Smeaton. Da skar han af den vilde Hyld en Fløjte
og spilled i de kolde Falkeøjne
to varme Taarer frem, de smelted Hjertet,
og saa var Falken baade Falk og Due.

Anne. Og tror du, Taarer kunde — ja, maaske —
Oh, I er meget søde begge to.
Og hvis jeg ikke var saa grundigt gift
med Kongen, gifted jeg mig med Jer begge.

Richmond. Det var vi mange, der forbød Jer, Anne.

Anne. Saa? Var I det, Prins Næsvis! Hvorfor det?

Richmond. Fordi —. (Bliver rød.)

Anne. Fordi de vogted mig saa skinsygt,
at vi to aldrig mer fik os en Dans?
Kom, Richmond! Alle! Smeaton, spil saa for os.
Kom, Jane! kom her!

Hofdamen Jane Seymour. Tilgiv mig, Eders Naade!
I ved, jeg duer saa daarligt til at danse.

Anne. Hvor er du kedelig! hvor kedelig!
Saa bliv kun staaende og drøm dig bort
til Regnvejrdsage og Begravelser!
Hvad nu igen?

Cromwell. Det er den unge Percy.

Anne. Jeg har sagt Nej. Det ved I dog. Hvad
vil han?

Cromwell. Velsagtens bede om Naade for sin Far,
som I har faaet Kongen til at kaste
i Tower uden megen Grund.

Anne. Se se!
Saa jeg har faaet Kongen til det! Saa?

Og det, som Kongen gør, er uden Grund!

Cromwell. Jeg talte intet Ord om Kongen, kun om Jer, Fru Anne.

Anne. Jeg hedder Eders Naade.
I skulde ikke glemme, det var mig,
der fik Jer hævet til Hr. Thomas' Plads,
saa lidt som at hans adelsstive Hals
dog var medgørlig nok for Øxebladet.
Hvad tror I saa om eders borgerlige?

Cromwell. Jeg hørte ikke – borgerlig? – var det om Byrd, I talte?

Anne. Uforskammede!
Gaa med Jer! Kom saa, Richmond! Smeaton, spil!
(*Cromwell* gaar. *Dans.*)

Men da! Hr. Percy! Har man ikke meldt Jer,
min Tid var baandlagt med Forretninger!

Percy (ind). Jo, Eders Naade, tilgiv mig, at jeg
trods det forsøger at –

Anne. Northumberland
han sidder, hvor han har fortjent at sidde.
Saa eftergivende som han har været
med at forfølge dem, der holder fast
ved Biskoppen i Rom – det er en Skændsel.
Saa har I ikke andre Ting at bede
mig om, saa –

Percy. Tror I, jeg i hvert Fald kunde
faa Lov at aflægge Besøg hos Far
i Tower blot engang imellem?

Anne. Næppe.
Dog skal jeg spørge Kongen. Er der mere?

Percy. Jeg gæsted nys min gamle Herre Wolsey.
Han har nu knap nok til det tørre Brød.
Afskediget er alt hans Tyende
paa nær en gammel Pige. Hærgen er han

af Sygdom krum og taler ganske svagt.
Jeg vilde spørge, om det lod sig tænke,
at Kongen tilstod ham en aarlig Sum?

Anne. Alverden vil have Penge. Tigge, tigge
det kan de alle. – Jeg skal foreslaa det.
Hm, tænk, det gamle Skind! Aah, hils ham fra mig
og giv ham den. (Perlekæde af Halsen.)

Percy. Jeg takker Eders Naade.

Anne. Hvordan befinder eders Hustru sig?

Percy. Jeg takker. Visstnok godt. Min Hustru har
som Regel Ophold hos sin Slægt. I over
et Aar har vi to ikke set hinanden.

Anne. Men sikke ensomt Liv. Naa. Husk,

Hr. Percy,

naar I bliver Hertug af Northumberland,
at være mere nidkær, end jer Far var.
Vi tager nu engang Religionen meget
højtidelig ved Hoffet her, at sige
den sande Religion. Og I skal skaane
Jer selv for Rystelser. I er saa bleg,
hulkindet ogsaa, hoster, hører jeg.
Jeg tror, I trænger til Forlystelse,
og har tilfældigvis en Sanger her
– Mark Smeaton, kom! – han synger som en Byge.
Og jeg skal sige Jer, jeg elsker Viser.
Hvad vil du her, du stygge Barn? Forføj dig!

(Mary, der har vovet sig frem for at se den Mand,
lister ud.)

Syng for os, Smeaton, ret en munter en!

Smeaton.

Der var en Frk. Huskerdu,
hun traf en Hr. Jegharsaatravlt,
og de var sammen kun den ene Aften.

Bagefter – hvor hun græd og græd!
det var hun ikke ene om,
og alle disse Taarer blev en Indsø.

Der staar nu disse gamle Siv.
Og husker du? og husker du?
Men Vinden føjter vide over Lande.

Anne. Du er den gale Vind, der spiller op,
du selv. Hvad vil du saa i Sangerløn?

Smeaton. Hvad Sangen synes Eders Naade værd.

Anne. Den var kun eet værd. Se, det skal du faa.

(Kysser ham.)

Farvel, Hr. Percy. Jeg skal skikke Bud,
saafremt min Husband indgaar paa jert Ønske.

Farvel. Farvel.

Percy. Jeg takker Eders Naade. (Ud.)

Anne. Kom, vi skal ned at fiske. Se den sprælle
paa Krogen gennem Luften og i Græsset.
I der! hent Snører til os! Rask! af Sted!
Jeg bliver den første.

Richmond. Nej da, det gør jeg.

Smeaton. Saa I, hvad jeg fik, Præst? Og hvad fik I?

Weston. Jeg tjener ikke for at faa, men give.

Mary (kommer igen forsigtig frem, ser gammelklogt og graat
efter Anne, rækker Tunge, opdager Jane Seymour, der
ikke har fulgt de andre, skriger ru og grødet).

Forraad mig ikke!

Jane Seymour. Stakkels lille Frøken!
Forraade Jer! Ak, kunde jeg faa Lov til
at være ret saa god imod Jer, som
jeg gerne vilde! Har I grædt igen?

(Tager hende ind til sig og tørrer hendes Øjne.)

Kongen (er uset kommen ind).

Hinden har to Slags Ynde, Frøken Seymour,
en, naar den springer for de hæse Hunde,
sprælsk, smidig, lystig, spillende af Liv,
og saa en anden, naar den pludselig
staar stille foran Jægeren og retter
imod ham brune Blikke af sagtmodig
Hengivelse: gør ved mig, hvad du vil!
Da er den ikke nær saa fuld af Skønhed,
men mere – hm – uimodstaaelig.

Barnlille, løb! (Mary ud.)

Jane. Jeg haaber – Eders Naade –
I ikke vredes – men – hun havde grædt,
saa syntes jeg –

Kongen. Maaske jeg paa en anden
var bleven vred. Men jer – det klædte Jer.

Anne (ind om Halsen paa ham). Bjørn! er du
kommen, Bjørn?

Kongen. Just nu. Just nu.
Jeg har holdt Rettergang den meste Dag.
Det viser sig, at disse Oprørsbæster
fra York er Blandingsgods. De fleste af dem
er Lutherske, og nogle er Papister
og Resten lidt af hvert og ingenting.
Tak, har du Slikkeri! Vi hænger dem.
Saa snart som vi har alt det Mas til Side,
aah ja, saa skal vi til at have det godt.

Anne. Og du har haft saa travlt, at du har ikke
haft Tid at savne mig med blot en Finger?

Kongen. Hvis jeg begynder paa at savne dig,
saa savner jeg dig, Anne, med hele Kroppen
fra Top til Taa. Saa sveder jeg af Savn.

Anne. Har Bamsen svedt i Dag?

Kongen. Saa voldsomt, at han

til sidst i Rettersalen maatte vende
det laadne ud. Har Bien savnet Bamsen?

Anne. Ja, ogsaa saa forstyrret vildende,
at hun af bare Længsel kyssed Smeaton
for Øjnene af alle Hoffets Damer.

Kongen. Ha, det har Cromwell allerede faaet
mig til at le ad. — Du, hvor er han snild,
saa fingersnild er Laasesmedens Søn!
Der findes intet Klosterskrin i Riget,
som holder for hans Dirk. Der staar et Hyl
i Luften mod mig sydfra: »Hjælp! han stjæler
af Jordens Fælleskasse, plyndrer Rom!«
Ha! lad kun Verden tømme sine Lommer,
blot det er Englands Haand, de tømmes i!
— Ved du, at Catherine er død i Dag?

Anne. Nej virkelig! Jeg vidste, hun var syg.
Vi maa vel for din Broders Mindes Skyld
til Jordefærden. Sig mig, synes ikke
du ogsaa, disse Nødder er for søde?

Kongen. Maaske en Smule vamle. — Bitten! Bitten!

Anne. Aah, er hun der, den smaa Elisabeth?
bær hende herhen. Solen staar saa skraa.
Den falder hende ind i Øjnene.

Kongen. Titit! Hæhæ, mon hun kan kende Far?

Anne. Se, Henry, se, saa sød! en lille Engel!

Kongen. Visst er hun sød. Men een Fejl har hun dog.

Anne. Det retter vi to sagentens næste Gang.

Du er jo stærk, og jeg saa ung, saa ung.
Kys saa din lille Pige til Godnat.

Kongen. 'Nat, lille Lamseben.

Anne. Og saa din store.

Nej, midt paa Munden da. Jeg følger op
med Barnet, men jeg er her strax igen
hos Bjørnen min. Jeg flyver som en Hind. (Ud.)

Cromwell (nærmer sig). Hm! Eders Naade er nok
lykkelig.

Kongen. Det er jeg, *Cromwell*.
Ja, jeg er lykkelig og takker Gud.

Hvad skal vi finde paa i Aften, *Cromwell*?

V.

Wolsey sidder i en Plæd uden for et straatækt Hus.

Wolsey. Hør, Martha! Martha! lille Martha! hvis du ikke har for travlt – jeg vilde gerne, om du vil bringe mig min Stok.

Martha. Jer Stok?

Wolsey. For Solen skinner saa velsignet, Martha. Saa vil jeg liste mig en lille Tur tværs over Vejen, lige over Vejen.

Martha. Hvad tænker Herren paa?

Wolsey. Jo, det skal nok gaa. Hvis jeg maa faa den Stok. Naar nu jeg beder dig.

Martha. Jajada. Herren ved jo selv, hvor meget det koster Herren af hans Nattesøvn.

Wolsey. Tak, lille Martha, du er altid flink. (Hun ud.) Og naar nu Solen skinner saa velsignet. Jo jo, visst kan jeg staa ved egen Hjælp.

Martha. Her er den saa. Men bare ud til Vejen.

Wolsey. Nej, du skal ikke støtte mig. Nej, lad mig prøve selv.

Martha. Saa falder Herren bare og slaar sig som forleden Dag.

Wolsey. Visst ikke.

Aah, Herregud, lad mig nu prøve. Hvorfor maa jeg dog ikke prøve?

Martha. Herren ved dog, det er til Herrens eget Bedste.

Wolsey. Ser du?

Jeg kan jo godt. Endda tage lange Skridt.
Og Solen skinner saa velsignet, du. (Ud.)

Nabokonen (ind). Hvad? lader I Nabo stavre
af alene?

Martha. Han vil saa gerne.

Nabokonen. Jamen, Gud, hvor tør I!
Rider nu Jægerne ham over Ende,
har I saa Lim i Huset til at klistre
hans skøre Knogler sammen med igen?

Martha. Hvad snakker I om Jægere?

Nabokonen. Men Martha!

I har da hørt — I ved da, Naaderne
vil helt her ud paa vores Egn og jage?

Martha. Kongen og Dronningen?

Nabokonen. Ja, hele Slænget.

Martha. Det maa han ikke vide noget om.
Min gode Kate, hjælp mig at faa ham ind.
Han kunde faa en Blodprop.

Nabokonen. Jøsses, tror I!

I mener, saadan af Befippelse —

ja, Mindets Magt er stor — I siger Blodprop —

vi havde smænd engang to Grisesøer,

der gik i samme Baas. Saa skete det,

Lynet slog ned og knaldede den ene.

Men tænk Jer, næste Gang, da det blev Torden,

da faldt den anden om og døde ved

et mægtigt Skrald, skønt der kom ingen Lyn.

Det maa have været noget lignendes.

En anden Gang var Mor — — — Gud, hvad er det,

her lugter af? Aah, hellige St. Joseph,

jeg stod midt i og stegte Frikadeller.

De brænder paa, ok Gud, de brænder paa. (Ud.)

Martha. Kom, Herre, vi skal ind.

Wolsey.

Det haster ikke,

Sensommersolen skinner saa velsignet.
Ja, Gudskelov, man har to gode Øjne
at se det med. Og ogsaa faaet Lov at
beholde Hørelsen. Og sin Forstand.
Jo, der er meget, man maa takke for.

Martha. Ja, Herre, det er sandt. Men kom
nu blot.

Nu har I været oppe godt to Timer.
Nu er det Tid at slibe sig en Skraber.

Wolsey. Nej, det er Tid at slikke Solskin, *Martha.*
Før vidste jeg det knap, at Solen skinner,
at Luften den er til og gør saa godt.
Nej, *Martha*, Modgang og Ydmygelse
er sunde Retter. Først naar man bliver fattig,
forstaar man, Livet i sig selv er rigt.

Martha. Hør, I bliver tørstig. Sveden staar paa
Panden.

Jeg laver Jer en halv Kop Saffevand,
hvis I vil følge med mig ind.

Wolsey. Hvad Værd
har Guldet i sig selv, om end det smedes
til Krone? ikke duer det til Føde
for Legemet og mindre end for Sjælen.
Men ak, man blændes, naar man stirrer op
mod Tinderne, og blændes endnu mere,
naar man derop og staar og ser mod Solen
i Glimmersneen og den tynde Luft,
og først i Dalen atter ser man klart.
Ja, *Martha*, ja, nu ser jeg — og jeg blues
ved Tanken om, hvordan jeg klavred for
at naa det golde Guld, dets golde Glans
i Ledtog med en Konge, der jo aldrig
var Navnet værd — af hvem det er en Ære
at være glemt.

Martha. Jeg har lidt Gedemælk
derinde, tror jeg.

Wolsey. Har du? Gedemælk!
Ræk mig din Arm. Hvor varmt dog Solen skinner!
Saa blid du falder mig, Septemberdag,
borte fra Livets øre Maskerade
her under Dødens sminkeløse Smil.
Hvad nu? hvad? hørte du?

Martha. Kom, Herre.

Wolsey. Hornet!
Det Horn! Han! her! paa Jagt! Du vidste det
og sagde ikke mig – du vilde liste
mig under Dynen! Er Hun ogsaa med?

Martha. Aah, kære Herre!

Wolsey. Se, der er de jo.
Aah ja, paa Skimlen. Og se Hundene,
se, der er Ajax, og den der er Hector.
De kommer her – de kommer her forbi.
Nej, slip, gaa ind med dig, gaa ind med dig.
Jeg staar her ene.

(Hun ind. Kongen og Anne rider forbi med Følge.)

Wolsey. Martha, Martha, Martha!
Saa du? De hilste paa mig. Begge to.
Først Dronningen og saa – saa ogsaa Kongen.

VI.
SKOV

Cranmer (og Cromwell med Buer).

Jeg slutter saadan: Gud har sat en Konge
over hvert Jordens Folk. At tjene Kongen
er da at tjene Gud. Tilranelse
af Kongens Magt er Indgreb i Guds Ret.
Kun Gud er Kongens Konge. Paven er
slig Indbrudstyv i Herrens Rettigheder.
Jeg tjener Gud i Kongen.

Cromwell. Meget frugtbart
er dette Synspunkt, nøje udstuderet
og fremsat paa en højst belejlig Tid.
Men bær lidt over med en gammel Spotter,
Hr. Ærkebiskop: hvis nu Kongen var
en Satan?

Cranmer. Ja, hvis Herren i sin Visdom
beskikkede den Onde over mig,
saa vidste jeg, den Evige kan bruge
selv Synden til sit Formaal, og saa tjente
jeg dobbelt ivrig.

Cromwell. Ah, det gælder blot
at skælnes ret: I tjente Gud i Satan.

Kongens Stemme. Holla! nu kommer den.

Annes Stemme.

Jeg er her.
Skyd!

Kongens Stemme.

saa skyd da! Faldt den ikke?

Anne. Den blev ramt;
den blødte.

Kongen. Ryster du paa Hænderne?
For tre Aar siden skød du aldrig fejl.

(Stemmerne taber sig.)

Cromwell. Hvor er det styrkende at tale med Jer,
Hr. Cranmer, giver det Eftertanken Stof!
Se, hvis der nu hos os var en, der gjorde
sig frækt til Kongens Konge, var det altsaa
vor Kristenpligt at skaffe slig Person
af Vejen. — Ho, der er den, Cranmer, skyd!

Cranmer. Hvor? hvor? aah der! Ja. — Nej, jeg
kan det ikke.

Cromwell. En Chance røg. Saa bruger vi den
næste.

Cranmer. Hvad slæber han mig ogsaa altid med for
paa disse vederstyggelige Jagter?

Cromwell. Hys! I skal tjene Kongen uden Knurr.
I trodsed Gud ved ej at skyde Hinden.
Tror I, at det kan passe, Ærkebiskop, (renser sit Øre)
at Dronningen bedriver Hor med Skjalden?

Cranmer. Hv—hvem har — Mod og — Ondskab
til — slig Løgn?

Cromwell. Sæt, det var sandt!

Cranmer. Sæt?! Aldrig —

Cromwell. Sæt, det var det!

Saa havde Kongen ingen Pave mer.

I blev hans venstre Haand og jeg hans højre
og kunde virke uden Frygt for Luner
og Overfald til Kirkens rene Fremgang
og Rigets sande Bedste. Hm; det var dog
en enkelt lille Piges Dødsfald værd.

Cranmer. Ved Gud! jeg ynder ikke stærke Ord,
det ved I, men nu sværger jeg: ved Gud!

I er en Skurk, og jeg gaar strax til Kongen
og røber eders Anslag –

Cromwell. Hys! skrig ikke!
saa kommer Vildtet ikke denne Vej.
Hvad fandt jeg her? en Lap Papir. Hvad staar der?
At Kongen herved giver mig Fuldmagt til
i hver en Sag om Højforræderi
at handle af mig selv og ufortøvet. –
– Der er to Muligheder: Skyld og Uskyld.
Hvad ved vi Mennesker med Sikkerhed?
Gud være lovet: intet. O, det letter
os tit Tilværelsen at vide *det*.
Vælg da, I Troens Mand, at tro paa Skylden,
og værg med mig saa eders Konges Ære!
Nej? Saa er I en farlig Mand for Riget
paa Vej til Tower, imens Sol gaar ned.

Cranmer. Hvad vil I af mig?

Cromwell. Mød hos mig i Morgen,
saa har jeg ladet hendes Sanger fængsle,
saa har vi Tommeskruer om hans Fingre –

Cranmer. Jeg beder Jer, Cromwell, hold mig
udenfor.

Cromwell. Nej, Gudsmand, vi af samme Sind
maa hjælpes,

af samme Tjenersind, og vove Kastet
og tro, det lykkes, naar vi holder fast ved,
det er for Folkets Skyld, for Folkets Skyld.
Skal Borger, Adel, Gud gaa Skørtevejen
til evig Tid i England? Om for Tiden
en Smule spag, bliver hun kun tifold værre,
saa snart hun kommer ovenpaa igen.

Cranmer. Jeg gør det ikke, ikke, ikke, ikke.

Cromwell. Hos næsten alle Menneskenes Børn
blomstrer den Svaged, at de helst vil leve.

Selv I, Hr. Fromhed, er visst bedst tilpas med
endnu et Stykke Vej til Evigheden.
Ved Gud! ved Gud! ved Gud! se der svor jeg,
den Vej bliver kort, om ikke I er lydig.
Nu er det mig. Jeg har traadt Blæsebælgen
et Liv langt. Saa! Nu vil jeg ogsaa smedde
– smedde ved Ilden, jeg har pustet til.
Har krøbet gennem Støvet. Pas nu paa,
jeg kunde gerne rejse mig og hugge.
Saa skyd dog, Mand. (Cranmer skyder i Befippelse.)

Ved afdøde Hubertus!

I kan jo, naar det endelig skal være.

(Jægerne stimler sammen under Raab: Faldt den? hvem
var det? var det Ærkebispem? Det var Ærkerligt.
Hvor er den ramt? Den faldt for en Bandstraale. Osv.)

Kongen. Vi pavser! Frem med Muleposerne!

(Man lejrer sig. Tjenerne varter op.)

Richmond. Har I da virkelig slet intet skudt?

Anne. Desværre.

Kongen. Anne er for urolig, skræmmer
sit Vildt for tidlig. Altid for urolig.

Anne. Du er saa varm, min Ven. Giv mig din Hat
at hænge paa en Gren.

Kongen Lad den kun sidde.

Den skygger dog.

En af Jægerne. Jeg skød en lille Ræv.

Men da jeg kom derhen, var det en Hare.

Richmond. Saa er der ingenting at ræbe af.

Anne. Og ved saa Bjørnen, hvad jeg har til ham?

Kongen. Hvad har du da?

Anne. Se her.

Kongen. En Muskateller
fra Cypern! ah! hvor den skal smage!

Richmond. Naa da!

Kongen. Se ham! Han spidser Mund. Jeg skal
forbarme
mig over dig og levne fire Draaber.

Richmond. Deraf er Annes de tre. Saa faar jeg en.

Anne. Saa Skaal da, Hjortejæger! Hjertetyv!

Kongen. Den er jo lunken. Kunde du dog ikke
have gemt den bedre? Føj endda for Pøjt!

Cromwell. Nu sidder Damerne derhjemme svalt
i Skyggen og baldyrer.

Kongen. Puh! det trætter
at fare om. Naar man har naaet min Alder,
saa duer man bedst til hyggelig Passiar
med en og anden i en rolig Krog.

Anne. Saa skal vi drøfte Prædestinationen
i Aften, naar vi kommer hjem. Jeg læste
den hele Nat i Hammonds nye Bog
og har med Neglen streget under, Henry,
ved Steder, jeg skal snakke med dig om.

Kongen. Han tager for smaaligt paa det, ikke, Anne?
Vel er jeg sikker paa, at hvad jeg øver
af større Ting, er jeg forlængst bestemt til,
saa det er mig umuligt at lade være.
Men at jeg klasker Fluen paa din Arm,
at Herren har ulejliget en Engel
for talrige Aartusinder tilbage
med et Diktat om *det* i Livets Bog,
det kan jeg ligesom ikke rigtig tage.

Anne. Mest Interesse fik jeg nu i Nat
for det infralapsariske Problem.

Kongen (som paa ingen Maade er dummere end et Men-
neske.)

Hm, hm! saa store Ord de lyder ilde
i en saa lille Mund. — Til Opbrud, Folkens!

Cromwell. Nej. Nej da. Nej.

Kongen. Hvad gaar der af vor Kansler?

Cromwell. Er vi paa Jagt? og har vor Dronning
med?

vor Dronning, der er saa forlibt i Sang!
og Hds. Naade har sin Sanger med?
og vi er Jægere og synger ikke?

(Jubel. Bifald: en Sang! en Sang!)

Smeaton (synger for.)

Saa hurtig som Kvisten
kan svirpe din Kind,
som Løvet berøres
af taalette Vind,
kan Rævene krydse den tilgroede Sti,
kan Harerne springe forbi, forbi,
mens Skyggerne skifte i Skoven.

Saa still dig ved Graven,
hvor Mikkel skal dø,
og send Mester Bjæffe
derind for at gø.
Og faldt ikke Ræven, idet han for ud,
saa trøst dig, o Jæger, der faldt da Skud,
mens Skyggerne skifte i Skoven.

Det glammer histovre,
nu kommer det her.
Saa Hjertet i Halsen
og Haand paa Gevær!
Der springer en Skygge, der knækker en Gren.
Nu ikke for hurtig, nu ikke for sen!
mens Skyggerne skifte i Skoven.

O, Jæger, dit Haandværk
er lystigt og sundt,

det er som at fange
det rappe Sekund,
som under det frie og blæsende Hvælv
at komme før Tanken og før sig selv,
mens Skyggerne skifte i Skoven.

Richmond (ud med Jægerne). Kom, Anne! I følger
mig? den søndre Vej!
Anne. Tak, Richmond, jeg vil dase lidt endnu.

Hvor er jeg træt. Smaablomster, maa jeg hvile
mit Hoved hos Jer lidt? Det er saa træt,
som om det bad om aldrig mer at løftes.
I bliver da ikke bange for mig. Vel?
Vi var jo dog engang saa gode Venner.
Duft for mig! – Fugle, hvorfor tier I?

Er Himlen virkelig saa blaa endnu?
er det den samme, som jeg var saa glad for
at se op i som Barn? Jeg syntes dengang,
at den var saa fortrolig nær. Nu svimler
jeg ved at se derop. Saa fjern! saa fjern!

Du lille Snerle, du forstaar jo nok,
at jeg er Dronning. Jeg har ingen at
betro mig til. Hvis du vil høre paa mig,
skal du have Tak. Hvor ser du glad ud, Snerle!
Jeg selv har ogsaa været glad engang.
Ja, engang – men det er saa længe siden –
da var jeg Latter – hele Anne Boleyn
var bare Latter, baade Mund og Hjerte.
Der kom en Tid, da Hjertet lukked sig
i Tavshed til, men Munden kneb sig sammen
om Evnen til at le og lo og lo.

Nu er der ikke — — for jeg var saa dum.
Jeg mente, at naar Sejren blot var vunden,
saa hørte Kampen op; jeg vidste ikke,
saa først begyndte den. Saa først! saa først!

Du søde Blomst, der snor dig hid og did
og slynger dig saa kækt om Hyldens Stamme,
jo, du forstaar mig nok. Hvis nu jeg rev dig
fra den, der støtter dig og løfter dig,
saa maatte du jo dø. Det gør saa bange.
Og ogsaa er der noget i dig, som
vil ikke have, at Tidslerne paa Gærdet
skal se dig ligge brudt og slængt i Støv.

Og, Snerle, du forstaar jo ogsaa nok,
at jeg kan ikke dræbe hende, vel?
selv om jeg turde det for ham, saa kunde
jeg ikke dræbe Jane, der ser op paa mig
med disse skikkelige Hundeøjne,
som dog i deres Bund har eet Ord skrevet,
kun eet Ord, altid eet Ord: CATHERINE.

Aah, er der ingen af Jer: Buske, Træer,
Smaablomster, Græs og Fugle, I, der smutter
saa tavse om — aah, er der ingen af Jer,
der kan faa mine Øjne til at græde?

Smeaton (ind). Forstyrrer jeg min Dronning?

Anne.

Er det dig,

der kommer, naar jeg kalder. Ja, du kan visst.

Smeaton. Hvad kan jeg, Eders Naade?

Anne.

Prøv saa paa det.

Syng mig en Sang, en lille, stille Sang.

Smeaton (synger).

Mildt vil jeg bære dig under mit Hjerte,
Barn af min Elskedes Bøn.
Mildt vil jeg møde Forløsningens Smerte,
selv om jeg ængstes i Løn.

Sejrer jeg, giver han mig fejreste Smykke,
kalder mig Moder og Viv.
Synker jeg, er det min bristende Lykke,
at jeg gav Livet et Liv.

Og skal jeg sænkes med Barnet ved Brystet
under den mørknende Fjæl,
bliver jeg af Englene løftet og trøstet:
Se, du gav Herren en Sjæl.

Anne. Og hvorfor synger du i Dag den Sang,
du kvad mig, før Elisabeth blev født?

Smeaton. Fordi jeg fandt jert Blik saa sorgforpint
og kun den ene Gang har set det sløres . . .

Nej, ikke derfor. Dristigt vil jeg tale.

Jeg ved jo, hvad jer Kummer rinder af.

Saa knyt da Kongen til Jer som tilforn,
giv ham den Søn, han vil for hver en Pris.

Jeg elsker Jer jo, Anne, I elsker mig.

Lad England faa den Arving, det begærer,
af eders Skønhed og mit Skjaldskabs Kunst!

Anne. Er det den Smeaton, jeg —

Smeaton. Vi er alene,

saa lad os ærligt tilstaa for hinanden,
hvad længe vi har begge følt og vidst.

Naar Sangen gløded paa min Tunge, var det
jo eders Øjnes Lyn, der tændte den.

Og naar min Cither laa ind til mit Bryst

og lo og græd med Nattens tusind Stemmer,
var det jert Legem, mine Fingre krysted,
og eders Danse viste, I forstod.

I elske Henry, det vældige
Fad Grød med Smørklump i og Flæsk til – nej!
for I er fjerne Lyn og Blæst og Stjerner,
dem elsker Skjalden, og de elsker ham.

Anne. Før Morgen er I rejst til Frankrig,

Smeaton.

Og træder I mig tiere for Øje,
bliver Rejsen længer og dog mere kort.

Smeaton. De stolte Træer staar Riddervagt om
Lejet,

som vi skal hvile paa, de hulde Blomster
er Brudepiger, Anne, giv mig dig,
hver Draabe af mit Blod er Kvad til dig,
din Pris. Jeg er din Konge. Giv mig dig.
Og vil du ikke give, saa tager jeg, Anne.
Jeg tager. Du skal.

Anne (griber sin Bue). Haa, jeg skød fejl i Dag.

Men mon jeg ikke skulde kunne ramme?

Smeaton. Slip ikke Pilen, Eders Naade! Sæt,
jeg døde af det. Alle mine Sange –!

Anne. Usling! (Kaster Buen og gaar.)

Smeaton. Fordømt. Hvor kunde jeg dog ane!

Cromwell (fløjter. 2 Svende er over *Smeaton* med Reb).

Stram till! godt! godt! saa fort og faa ham hid!

Smeaton. Hr. Kansler! hvorfor gør I – hvad
betyder?

Cromwell. Se her, aldeles tydelige Aftryk
af hendes Legeme, dem skal han se.

Og din og hendes Buer. Alting stemmer.

Smeaton. Hvad tror I om mig?

Cromwell. Siger ikke Ordet,

at Tyren skal man tage ved Hornene!
To raske Stuedrivere! de henter
ham hurtigt hid, Mark Smeaton. Du kan tude
os et af dine Kvad, imens vi venter.
For naar han kommer, saa er Visen ude.

VII. TOWER

Præsten Weston (foran Anne).

Og vend dig saa til ham, der ved det alt,
og tilstaa ham hver Tanke, Ord og Handling,
hvis Minde naar dig nu og gør dig ondt.

Anne. Jeg angrer, Herre Jesus, at jeg ikke
med ydmygt Sind tog mod den Lidelse,
der ræktes mig, men skød den trodsigt bort
og vendte Kongens Hjerte til mig uden
at føle for ham, som han maatte tro.

Jeg angrer, Herre Jesus, at jeg ikke,
— da Kongen havde løftet mig saa højt —
i Stedet for at sidde der og knejse,
steg ned til Folkets, mit Folks Nød og Fængsler,
ned for at række Smil og løse Baand.
Men mest af alt: jeg angrer, Herre Jesus,
at jeg var kold og haard mod Marylil.

Weston. Og har du mer at tilstaa for din Herre?

Anne. Du ved det, Herre Jesus, jeg er ren
og uden Skyld i det, jeg fældes for.
Men det, jeg har bekendt dig nu, det bider
min Sjæl og gør mig bange for at dø.

Weston. Saa sandt dit Hjerte talte, tør jeg kende
dig fri i Navnet over alle Navne.
I Faderens, i Sønnens og i Aandens
tilsiger jeg dig alle dine Synders

Forladelse og skænker dig som Pant
Del i det Hellige: hans Kød, hans Blod.

Anne. Saa tør jeg altsaa tro, at jeg kan gaa
frimodig frem for Gud?

Weston. Nu skal I tro det.

Anne. Og han, der er almægtig og er alviis,
vil bøde, hvor jeg svigted og forbrød?

Weston. Jer Bod og Bøn er Midler i hans

Haand.

Anne. Saa vil jeg ogsaa være rigtig glad
den liden Stund, da jeg endnu kan lytte
til Spurvekvidderet for Fængselsruden,
I Venner smaa i Fangedragt, der kom,
da de i Fløjl og Silke brat blev borte,
holdt ud hos mig en Vinter dødsenslang
og gav mig Graadens naaderige Gave.
— Aah nej, hvem nænner nu at komme her?
det kan dog ikke være allerede.
Jer, Percy, og Jer, Richmond! — Aah, hvor kønt,
at I for min Skyld staar saa tidlig op,
og kønt, at Kongen giver Jer Lov at komme.
Men hvem? nej, fy da! han! hvad vil han her?

Cromwell (ind med Percy og Richmond).

Kongen har ikke tilladt dem at komme.
Det skyldes mig, Anne Boleyn, bare mig.
Vi vilde bringe Jer en sidste Hilsen
fra Foraarsmorgen og Slottets Sale —
og dertil spørge: Ønsker I Benaadning?
For hvis I vilde det særdeles gerne,
saa kunde vi vel endnu gaa til Kongen,
saa kunde jeg maaske indvirke paa
Hs. Naade; jeg.

Anne. Der er — tilgiv mig, Weston —
alligevel endnu en Ting, jeg angrer,

at jeg, skønt det en kort Tid var mig muligt,
forsømte at faa ham der dræbt.

Cromwell. Anne Boleyn!

Anne. Og dog — maaske vil det tage tusind Aar
at fjerne ham fra Stolen over Riget.

Men her! Og var jeg aldrig Dronning før,
nu er jeg det, her, uantastelig:

Gaa, Thomas Cromwell, til den Verden, du
har hjemme i, nu evig fjern fra min.

Gaa, byder jeg dig. Bort! (Cromwell ud.)

Nu er han glemt.

Og ogsaa I maa gaa, I gode Venner,
for jeg vil gerne være ene nu
med Spurvvene, de smaa beskedne Fugle,
hvis højeste Ærgerrighed er den
at hilse Dagens Sol med deres Kvidren.

Richmond. Jeg — jeg kan ikke gaa — gaa fra Jer —
vide,

at det var sidste Gang, jeg saa jert Ansigt,
og at I skulde — I maa ikke dø,
I er for ung, omtrent saa ung som jeg.
Saa unge Folk vi kan dog ikke dø,
naar Blodet springer rødt og rask i Aaren.
Aah, Anne, som vi to traadte Dansen sammen!
hvem skal jeg danse med, naar I er død?
Jeg kender intet Liv saa kækt og smidigt
at slaa sin Arm om, ingen Fod saa let,
saa —

Anne. Richmond, saa! du könne ædle Dreng!

Richmond. Nej, ikke dø! I er jo dog uskyldig!

Anne. Det er jeg. Det vil sige: kun i det,
som jeg anklages for; thi ellers tror jeg,
at lille Dronning Hovmod har fortjent
at faa sin Nakke bøjet; nu, saa sker det,

om for det ene eller andets Skyld –
engang vil Kongen komme til at tro paa
min Uskyld, saa gør det jo ingenting.
Men Richmond da!

Richmond (hoster Blod). Jeg taaler det jo ikke.
Vil ikke have, I dør. Jeg styrter til ham –
til Far – han skal benaade – skal benaade – (Ud).

Percy. Han gør det ikke. Nej, men, Eders Naade,
rundt om os har jeg skjult halvhundred Mand,
bevæbnede. Et Stød i denne Fløjte,
de stormer frem. Der er en Mulighed.
Maaske det lykkes os at slippe over
Kanalen. Eders Naade, giv mig Lov!

Anne. Hør, *Percy*, hvor de kvidrer. Det er
Foraar.

Hvor er mit Hjerte mildt og sødtbevæget!
Den lange onde Kamp er stridt til Ende.
Jeg staar med Foden nu i Fredens Port.
Et Skridt – og jeg er inde. Aah, hvor gode
I allesammen er imod mig. *Richmond*.
Og du, der kommer her og byder mig
dit Liv i Vove for mig – kære *Percy*.
Og Kongen er saa god – hvad kan han for,
at Slinger stikker ham? – og har bevilget,
at Englands Bøddel med den grimme Øxe
maa faa sin Morgensøvn, og har sendt Bud til
Calais om fransk Skarpretter med et Sværd.
Men, *Percy*, at en Mand som du vil græde!

Percy. Jeg beder Jer, Eders Naade –

Anne. Du skal se,
hvor let det gaar; jeg har saa tynd en Hals.
Og naar det først er ovre, bliver det nemt
at finde Tilnavn for mig; Folk kan kalde
mig for *Anne Hovedløs*.

skal plukke Himmerigets Anemoner
og lytte til de glade Engles Viser.

Hils Jane og sig, jeg stoled paa, at hun
bliver god mod Mary og — Elisabeth.

Og hils saa alle, der kan le og synge,
og sig dem, at det maa de aldrig glemme.
Saa gaar vi.

Skarpretteren. Eders Naade, efter Dem!

(Percy løfter Fløjten mod Munden, sænker den, løfter den
atter, kaster sig ned.)

VIII.

SLOTTET — SALEN OG KABINETTET

Salen er fuld af Englands Stormænd. I Kabinettet ligger
Richmond hostende paa Knæ for Kongen.

Richmond. Jeg beder Jer, Far.

Kongen. Benaadning? Udelukket.

Desuden kan det heller ikke naas.

Kanonens Raab, der melder, det er ude,
kan ventes hvert Minut.

Richmond. Hun er uskyldig.

Kongen. Har jeg da ikke lidt nok for den Hex?

Skal ogsaa du —? Uskyldig! hun, der slog
mig Sjæl og Sanser med sin Trolddom, rev
mig fra min brave Hustru Catherine,
indbildte mig, at hun — jeg stakkels Mand!
Det var jo allerede dengang Hor.

Og har hun kunnet høre med en Konge,
hvor meget mere da med denne Sanger,
som jo da ogsaa tilstod, før han døde.

Er du min Søn og kommer og vil øge
min Smertes alt for overskredne Maal?

Du burde heller ynke mig, din Far,
din gamle Far, for al den Tort og Kvide,
der dynges paa ham! (Falder ham i Graad om Halsen.)

Lad os være Mænd!

Nu er det Fortid. Det er Kongens Pligt
at glemme alt det bag ham, staa i Dagen

i Dag og skue fremad, altid fremad
til nye Handlinger for sig og Riget. (Jane ind.)
Ah, er du der, min Elskede! Velmødt!
Saa viser vi os med det samme, Jane,
for Folket.

Jane. Ganske som min Herre vil.

(De gaar ind i Salen. Hyldestraab. Richmond forbliver
i Kabinettet, hoster, hoster og spytter Blod.)

Cromwell. Som Jarl af Essex er det overdraget
mig af vor allerkristeligste Fyrste
at melde hans tro kære Undersaatter,
at for sit Riges Lykkes Skyld har Kongen
igen bestemt sig for et Ægteskab.
Hil Englands Drot og hans Trolovede!

Kongen. Vi takker Eder alle, og Vi ved jo,
Vi glæder Eder, naar Vi glæder os.

(Hilsener til højre og venstre.)

Parlamentets Formand (en Hertug, nærmer sig).

Ja, Parlamentet haaber, Eders Naade,
at det faar gunstigst Lov at overtage
Udgifterne ved Kroning af vor Dronning.

Kongen. Javisst. Det ordnes nok.

Cranmer. Se, Eders Naade,
vor store Dogmatik gaar fremad støt.
Kun ved jeg ikke ganske – hvad med Skærsild?

Kongen. Ja–e, Skærsild, ja–e. Den stryger vi,
den stryger vi.

En Storkøbmand. Som Tak for Fredstid, indre
Ro og Orden
beder Englands Borgerskab om Lov at skaffe
udvalgt Musik ved Eders Naades Bryllup.

Kongen. Musikken! Død og Pine! Høj! min Fløjte!
jeg har just lært en Melodi fra Spanien.
Den vil vi danse hele Natten til.

Hør her, hør, Folkens, her! (Spiller.)

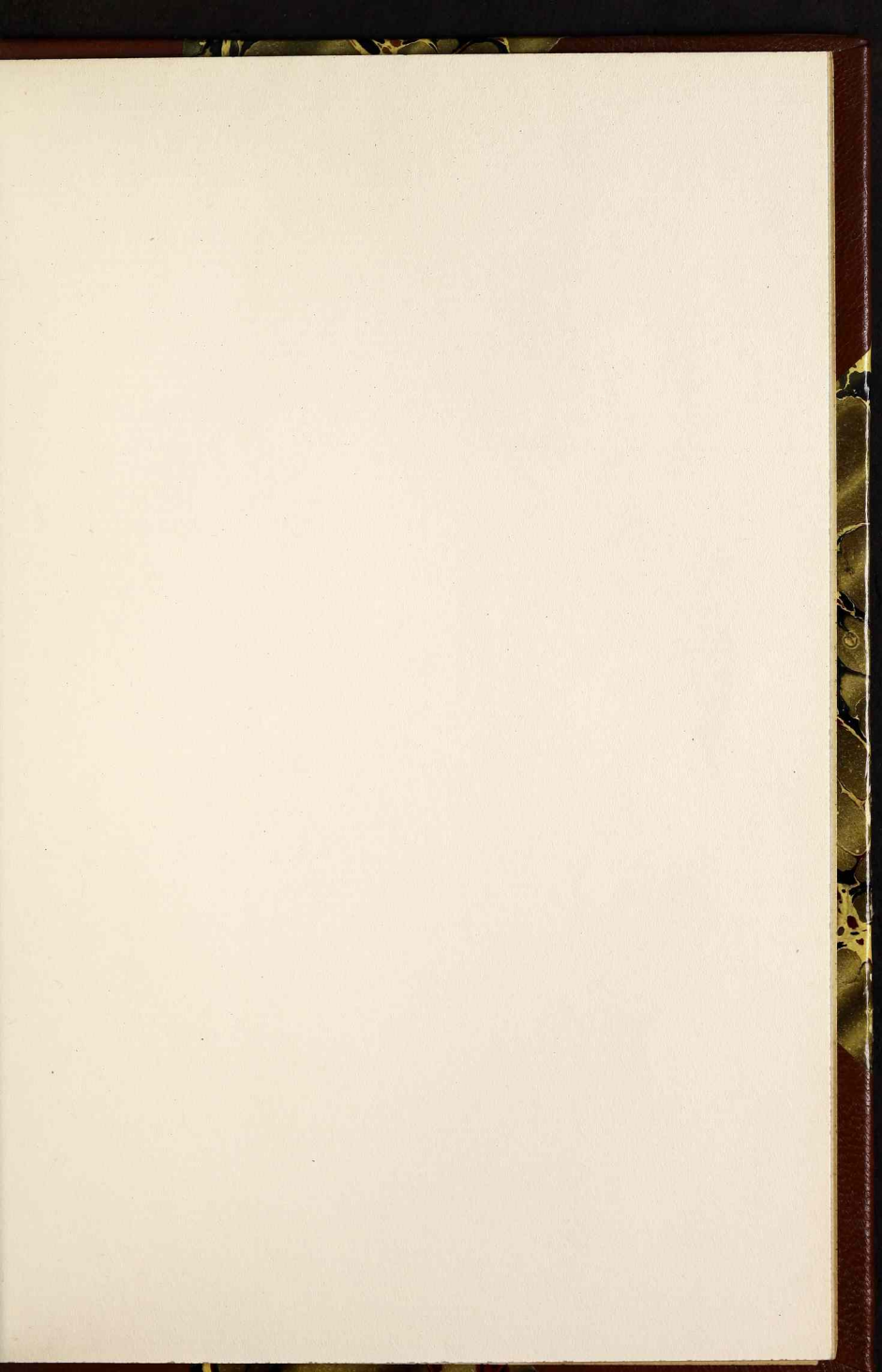
Ja, prøv den kuns!

(Skuddet er forlængst faldet. Inde i Kabinettet hoster Richmond sig til Døde. Med Jane ved sin Side spiller Kongen for de dansende Herrer af England, Lorder, Bisper og Storkøbmænd. Bag ham staar Cromwell og ler.)

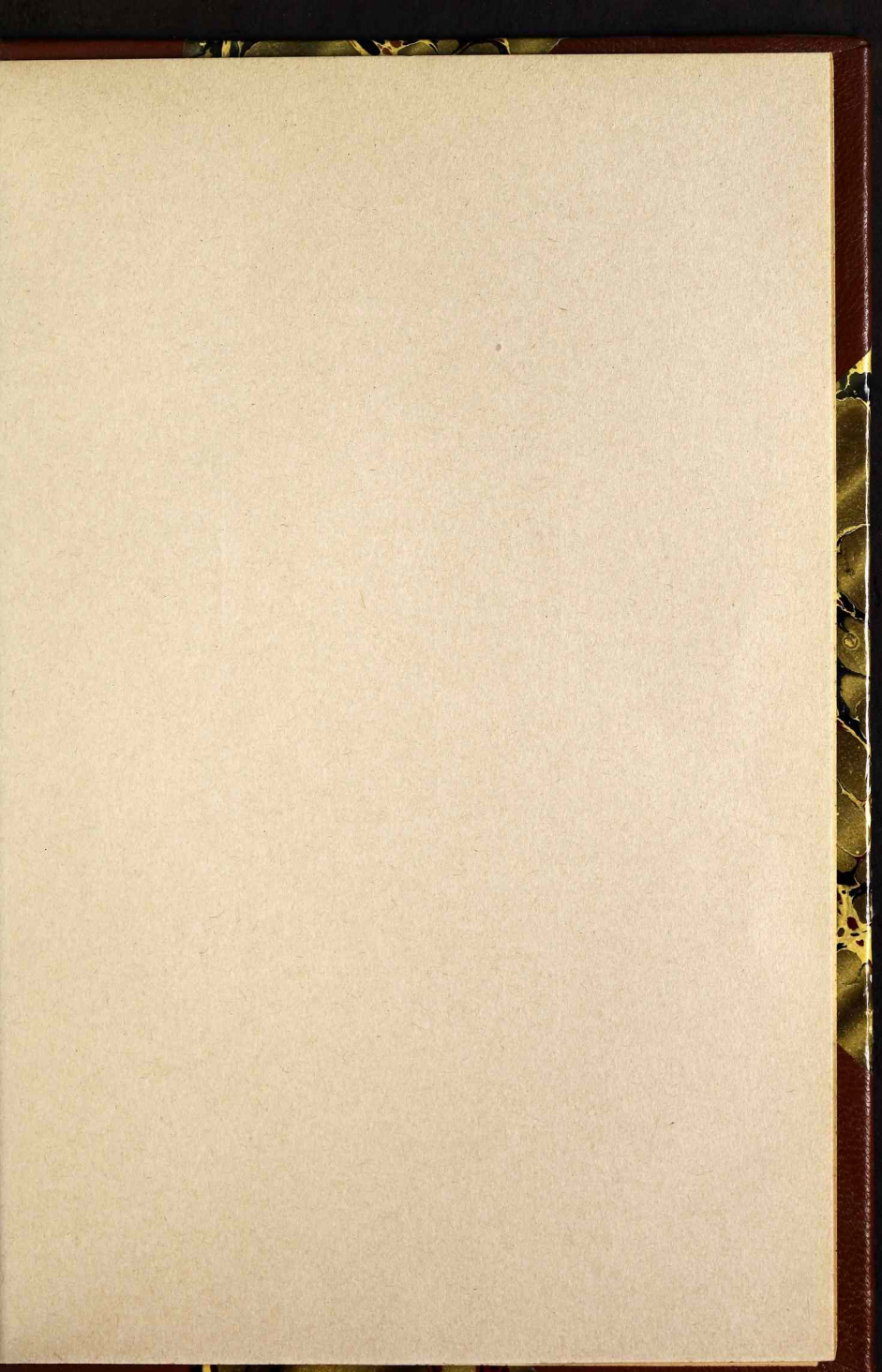
Cromwell. Det gaar jo lystigt.

Før udkom:

Kaj Munk: En Idealist.
1928.

Kaj Munk: I Brændingen.
1929.

